

Gebiedsprogramma Otterlo 2040: Een visie op het dorp

Het college van burgemeester en wethouders van Gemeente Ede

gelezen de tekstinhoud van "Gebiedsprogramma Otterlo 2040: Een visie op het dorp" d.d. 09-07-2024

Overwegende dat:

- 'het Gebiedsprogramma Otterlo 2040: een visie op het dorp', en de bijbehorende Nota van Zienswijzen en Wijzigingen aan de raad zijn voorgelegd op 4 juli 2024;

- de raad in genoemde vergadering heeft volgende heeft besloten:

- Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken m.b.t. het voornemen van het college van burgemeester en wethouders om het 'Gebiedsprogramma Otterlo 2040: een visie op het dorp' de beantwoording van de zienswijzen in de Nota van Zienswijzen en Wijzigingen vast te stellen.

- De Structuurvisie Otterlo 2012 in te trekken;

- gelet op artikel 3.4. e.v. van de Omgevingswet, waarin is bepaald dat het college een Gebiedsprogramma kan vaststellen.

Besluit

1. De Nota van Zienswijzen en Wijzigingen vast te stellen.

2. Het 'Gebiedsprogramma Otterlo 2040: een visie op het dorp' en de daarin opgenomen vijf pijlers vast te stellen.

Artikel I

"Gebiedsprogramma Otterlo 2040: Een visie op het dorp" opgenomen in Bijlage A wordt vastgesteld.

Artikel II

Dit besluit is in werking getreden op 10 juli 2024.

Aldus vastgesteld door college van burgemeester en wethouders, d.d. 09-07-2024

*Burgemeester en wethouders voornoemd,
de secretaris de burgemeester*

Bijlage A Bijlage bij artikel I

Gebiedsprogramma Otterlo 2040: Een visie op het dorp

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor u ligt het Gebiedsprogramma Otterlo. Dit is een eerste integrale uitwerking van de Omgevingsvisie Ede 2040, door de gemeenteraad vastgesteld op 12 mei 2022. In de Omgevingsvisie beschrijven we de toekomst voor de leefomgeving van Ede voor de periode tot 2040. Drie sleutelbegrippen staan daarin centraal: dierbaar, duurzaam en dynamisch.

In de Omgevingsvisie zijn deze sleutelbegrippen zijn uitgewerkt in vijf strategische keuzes:

- Leven in gezonde wijken, dorpen en buurtschappen.
- Duurzame mobiliteit en energie.
- De natuur als basis en de Veluwe centraal.
- Werk maken van Foodvalley.
- Compacte groei vanuit eigenheid van Ede

Voor Otterlo maken we een gebiedsgericht programma; visie op het dorp met een uitvoeringsagenda. In het gebiedsprogramma Otterlo zijn de vijf strategische keuzes concreter gemaakt. Hierdoor wordt duidelijk wat onze partners, inwoners, ondernemers en de gemeente zelf kunnen bijdragen aan de ambities voor het dorp.

Dit gebiedsprogramma is een wettelijk instrument uit de Omgevingswet. Daarmee geeft het ook een stevige basis voor toekomstige ontwikkelingen in het dorp en is het een toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen. Aan het gebiedsprogramma wordt een concrete uitvoeringsagenda toegevoegd voor de korte, middellange en lange termijn. Dit om uitvoering te geven aan de verschillende ambities.

1.2 Gebiedsgericht programma

Otterlo is een gebied waar veel opgaven samen komen. Vanuit het dorp is er al lange tijd een roep om een visie op de toekomst van Otterlo. Veel inwoners voelen een disbalans: De natuur staat onder druk, er komen steeds meer toeristen en bezoekers het hele jaar door die een beroep doen op de voorzieningen en de leefomgeving. Verkeer naar en door het dorp geeft een gevoel van overlast en er is behoefte aan nieuwe woningen.

Een gebiedsgericht programma biedt de mogelijkheid om samenhang te creëren tussen verschillende ontwikkelingen en de directe omgeving. Hierbij staat de vraag voorop: hoe worden in dit gebied de vijf strategische keuzen uit de Omgevingsvisie Ede 2040 concreet vertaald en hoe landen deze strategische keuzes in het dorp?

Het doel van het gebiedsprogramma voor Otterlo is te komen tot een uitvoerbare, integrale en gebalanceerde visie op het dorp welke een bijdrage levert aan de leefbaarheid van het dorp Otterlo en omgeving op de korte termijn en in de toekomst.

Het gebiedsprogramma Otterlo 2040 dient als toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke initiatieven. De scope van het gebieds- programma is tot 2040, overeenkomstig de Omgevingsvisie Ede 2040.

1.3 Samenhang met Omgevingsvisie Ede 2040

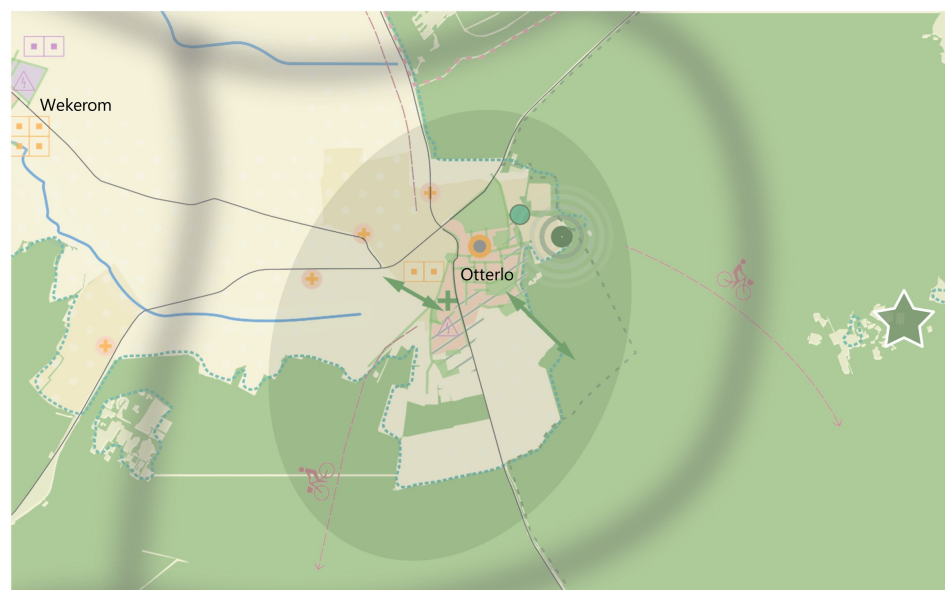
Het gebiedsprogramma Otterlo is dus een gebiedsgerichte verdieping/ uitwerking van de Omgevingsvisie Ede 2040. Een omgevingsvisie is agenderend van aard (Wat moet er gebeuren?).

Een gebiedsprogramma is de uitwerking die aangeeft hoe dat op lokaal niveau dan vorm krijgt (Hoe moet het gebeuren?). Een gebiedsprogramma omvat een visie op een gebied en een uitwerking van concrete projecten en maatregelen.

De Omgevingsvisie Ede 2040 wordt een keer per vier jaar geactualiseerd. De effecten daarvan op de verschillende gebiedsprogramma's, zo ook Otterlo, worden in een apart hoofdstuk benoemd. Parallel aan het gebiedsprogramma Otterlo vindt een verdere uitwerking plaats van diverse thema's voor de hele gemeente Ede. Dit betreffen o.a. de thema's Luchtkwaliteit, Gezondheid, Landbouwtransitie, Stikstof en Duurzame energie. Deze worden vormgegeven in een thematisch programma. De resultaten van deze programma's kunnen ook meegenomen worden in toekomstige actualisatie(s) van gebiedsprogramma's.

Het college van B&W besluit of en hoe vaak gebiedsprogramma's moeten worden geactualiseerd. Dit gebeurt aan de hand van de geactualiseerde omgevingsvisie en doorwerking van de thematische programma's.

Reikwijdte

1.4 Toepassing gebiedsprogramma Otterlo

Het gebiedsprogramma Otterlo 2040 is een visie op het dorp en vormt het toetsingskader voor ontwikkelingen en initiatieven. Daarmee vervangt het gebiedsprogramma Otterlo ook

de Structuurvisie Otterlo d.d. 12 mei 2012. Deze gebiedsgericht uitwerking is de basis voor het omgevingsplan, dat aansluitend gaat lopen.

De uitvoering van maatregelen uit het gebiedsprogramma gebeurt gefaseerd, waarbij er een prioritering zit in projecten/ maatregelen op de korte, middellange en lange termijn (uitvoeringsagenda). De gemeenteraad beslist over het beschikbaar stellen van budgetten voor het daadwerkelijk uitvoeren van de maatregelen.

1.5 Totstandkoming gebiedsprogramma Otterlo

Het gebiedsprogramma Otterlo is het resultaat van een samenwerking tussen gemeente Ede en de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties van Otterlo. Hiervoor is de Edese Participatie Aanpak gehanteerd. Het proces was verdeeld in 5 fasen:

Fase 1 Verzamelen

In de fase Verzamelen is informatie opgehaald die van belang was voor het gebiedsprogramma. Dit betreft onder meer bestaand beleid, lopende projecten/ initiatieven en kansen en knelpunten bekend in de gemeentelijke organisatie en in Otterlo.

Fase 2 Verbinden

De fase Verzamelen is vloeiend overgegaan in de fase Verbinden. Bij het verbinden is alle relevante interne en externe verzamelde informatie bekeken en samengebracht tot een integrale visie op Otterlo. De concept visie is gedeeld met inwoners en ondernemers. Op basis van de reacties is de visie vastgesteld.

Fase 3 Verdiepen

In de fase Verdiepen zijn de opgaven per deelgebied van Otterlo in samenhang verder bekeken. Dit heeft geresulteerd in 'vlekkenplannen' (schetsen) voor de verschillende deelgebieden, voor de korte-, middellange- en lange termijn, met bijbehorende de uitgangspunten en randvoorwaarden.

Fase 4 Vertalen

In de fase Vertalen vindt de feitelijke vertaling van de opgaven in deelgebieden (vlekkenplan) naar concrete projecten plaats (beschrijving en kaders). Sommige projecten worden uitgewerkt tot het niveau van ontwerpuitgangspunten, andere al gedetailleerder.

Fase 5 Verankeren

In deze fase wordt de uitvoeringsagenda met de projecten volledig gevuld en de haalbaarheid (eigenaar - dekking - planning) geborgd. Dit resulteert in een compleet eindproduct.

Proces

In fase 1 t/m 3 heeft er een gebiedsdialog plaatsgevonden. Vanaf de fase Verdiepen zijn er werkgroepen gestart die op deelgebied niveau de opgaven die er liggen verder hebben uitgewerkt. Doorgaans is het niveau van participatie Adviserend geweest. Ook hebben partijen met een grote rol in het dorp en omgeving meegewerkt, zoals Otterlo's Belang, Natuurlijk Otterlo en de Samenwerkende Recreatieondernemers Otterlo (SORO).

1.6 Geen m.e.r. beoordeling benodigd

Voor de zaken die genoemd zijn in voorliggende visie is geen m.e.r. (beoordeling) benodigd. Het betreffen hier geen stedelijke ontwikkelingen. Voor infrastructuur (J1 bijlage V Omgevingsbesluit) en recreatie (M 1 t/m 6 bijlage V Omgevingsbesluit) zijn wel belangrijke richtinggevende uitspraken gedaan voor de kern Otterlo, maar het gaat daarbij niet om nieuwe aanleg, uitbreidingen en/of substantiële wijzigingen van de voorzieningen zelf.

Voor wat betreft de uitbreidingslocatie Otterlo West is deze ontwikkeling wel te duiden als stedelijke ontwikkeling, echter de in de visie aangeduide locatie is puur en alleen bedoeld als een indicatieve duiding van het gebied waar deze woningbouw in de toekomst kan gaan plaatsvinden. Het gaat dus om een zoekzone/ reservering voor een mogelijke toekomstige uitbreiding van de kern Otterlo. Er liggen nog geen concrete kaders die de basis vormen voor planontwikkeling. De uitwerking (o.a. stedenbouwkundig en landschappelijk) vindt pas op een later moment plaats. Op basis van de huidige aanduiding zal nog geen medewerking worden verleend aan een initiatief tot woningbouwontwikkeling. Wanneer de locatie verder wordt uitgewerkt, zal er wel een m.e.r.(beoordeling), alsook een beoordeling aan de ladder duurzame verstedelijking, moeten plaatsvinden. Ook zal dan gekeken worden

naar mogelijke effecten op Natura2000 gebied (passende beoordeling).

1.7 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken komt aan bod:

- Hoofdstuk 2: Dit is Otterlo. Een beschrijving van de kwaliteiten van Otterlo, maar ook de verbeterpunten en kansen die er liggen.
- Hoofdstuk 3: Visie Otterlo 2040. De overkoepelende visie voor Otterlo tot 2040.
- Hoofdstuk 4: Keuzes voor Otterlo - Thematische vertaling. Per thema is uitgewerkt welke opgaven er in Otterlo liggen, waar mogelijk gespecificeerd op locatie.
- Hoofdstuk 5: Uitwerking deelgebieden Per deelgebied wordt uitgewerkt hoe de opgaven van de verschillende thema's samenkomen in een toekomstscenario.
- Hoofdstuk 6: Uitvoeringsagenda. Op basis van het programma zal een uitvoeringsagenda opgesteld worden.

2 Dit is Otterlo

2.1 Leven, wonen en voorzieningen

Otterlo is een aantrekkelijk dorp in een prachtige natuurlijke omgeving. Met ruim 2000 inwoners is het een van de Edese dorpen waar het prachtig wonen is. Niet voor niets komen er jaarlijks veel toeristen om te genieten van de natuur, de gezelligheid van het dorp en het Nationaal Park de Hoge Veluwe met daarin gelegen het Kröller-Müller Museum.

Tegelijkertijd staat veel onder druk: Het aantal planten- en diersoorten in de natuur loopt terug, door toerisme is het vaak vol, er zijn weinig woningen beschikbaar en de landbouwtransitie raakt het buitengebied van Otterlo. Het is zoeken naar een nieuwe balans tussen al deze onderwerpen.

Leven

Inwoners van Otterlo kijken naar elkaar om. Dorpsraad Otterlo's belang, het bestuur van dorpshuis De Aanloop, de Ericaschool, ondernemersvereniging Ondernemend Otterlo spelen een actieve rol in het dagelijks leven in het dorp. Er komt een nieuw multifunctioneel dorpshuis op een nieuwe locatie (in de toekomstige wijk Weversteeg). Het dorpshuis blijft daarmee ook in de toekomst een belangrijke plek van samenkomst en activiteiten voor het dorp.

De recreatiebedrijven, de ondernemers en Otterlo's Belang wachten niet af, maar werkten ook zelf aan plannen als 'De Groene Loper' en 'Otterlo Ontvangstlocatie'. Veel ideeën en plannen zijn waardevolle input voor het uiteindelijke resultaat. Otterlo heeft een eigen brandweerkazerne, die een groot deel van het landelijke gebied en de Veluwe bestrijkt. De huidige kazerne is te klein voor het gewenste tweede blusvoertuig, er wordt gezocht naar mogelijkheden om de kazerne te vergroten.

Vitaal oud worden

Bewoners zijn trots op het rijke sociale en culturele leven in Otterlo. Ze vinden het belangrijk dat jong en oud het gevoel hebben welkom te zijn en erbij te horen. Ruim één op de drie inwoners van Otterlo is actief voor de leefbaarheid in de buurt, het hoogste percentage in gemeente Ede. Ook is het aantal vrijwilligers hoger dan gemiddeld. Het aantal inwoners met een Wmo-indicatie is relatief laag. Ondanks dat mensen naar elkaar omkijken, zien we in Otterlo een opvallende stijging van mensen die zich eenzaam voelen, tot boven het Edese gemiddelde.

De komende decennia verandert de zorg, waardoor zelfredzaamheid en langer zelfstandig kunnen wonen steeds belangrijker wordt. Om dat te kunnen doen, is het essentieel dat er voldoende voorzieningen zijn,

zoals een supermarkt, een huisarts en vrijwilligersorganisaties. Daarnaast betekent het dat er voldoende mogelijkheden moeten zijn om in elke levensfase een passende woning te vinden en zo oud te kunnen worden in het eigen dorp. Op dit moment zijn kleine - op zelfstandigheid gerichte - ouderenwoningen niet beschikbaar in Otterlo, alleen Eureka biedt geschikte woonruimte. Omdat er weinig alternatieven zijn, blijven veel ouderen vaak lang in hun relatief grote huis wonen. De doorstroming op de woningmarkt valt daardoor deels stil.

Ericaschool

N310

Milieuaspecten

Het gebied rond Otterlo raakt aan de zuid- en oostkant aan de Veluwe, met kwetsbare en waardevolle overgangen van bos naar open gebied en cultuurhistorisch waardevolle open enen. De (agrarische en niet-agrarische) bedrijven in het buitengebied van Otterlo zorgen voor een hogere geur-, en stikstofbelasting en een gemiddeld lagere luchtkwaliteit in het gebied. De gemeente zet erop in om de luchtkwaliteit binnen het gebied te verbeteren. Dit gebeurt door het uitvoeringsprogramma van het Schone Lucht Akkoord. Over de N310 en de N304 rijdt dagelijks veel verkeer, waardoor de geluidsbelasting vanaf deze wegen relatief hoog is. Ook een paar kleinere wegen die binnen het gebied liggen, bijvoorbeeld de Barneveldseweg, hebben een grotere geluidsbelasting. Dichtbij wegen met een hogere geluidsbelasting zijn nieuwe ontwikkelingen lastiger te realiseren.

Veilige en gezonde leefomgeving

Beweging, ontmoeting en frisse buitenlucht verbeteren de fysieke en mentale gezondheid. Een omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag – zoals veilige fiets/wandelpaden, voldoende mogelijkheden om te ontmoeten en te spelen – leidt tot een gezonder leven en uiteindelijk minder zorg. Daarom werkt gemeente Ede aan een goed ingerichte, goed onderhouden en veilige buitenruimte. De gemeente Ede focust op preventie en vitaliteit, in afstemming met vele andere sociale partners. Daarnaast zorgen verschillende verenigingen, de kerk en Eureka voor een vullende informele en formele zorg voor elkaar. In het kader van fysieke veiligheid is het voorkomen en beheersen van natuurbrand van groot belang. In de omgeving van Otterlo is er een reëel risico op natuurbrand. De bereikbaarheid voor hulpdiensten én een vluchtroute voor bewoners (van vakantieparken) dienen te worden gewaarborgd. Maatregelen in het kader van natuurinrichting en -beheer kunnen ook bijdragen aan natuurbrandpreventie.

Ronde Apeldoornseweg, Haskamperweg

Cijfers leefbaarheid

Bewoners van Otterlo (dorp en omgeving) zijn positief over de leefbaarheid. Zij geven als rapportcijfer een 8,0. De jongerenoverlast is het laagste in geheel Ede, slechts 1% ervaart dit. Toch blijven onveiligheidsgevoelens, en het aantal gevallen van diefstal/inbraak stijgen. De tevredenheid over het groenonderhoud is, na een sterke daling in 2017, weer toegenomen (Zie figuur 'dorpsprofiel Otterlo, uit de rapportage Gebiedsprofielen 2021, Kenniscentrum gemeente Ede, september 2022).

Wonen

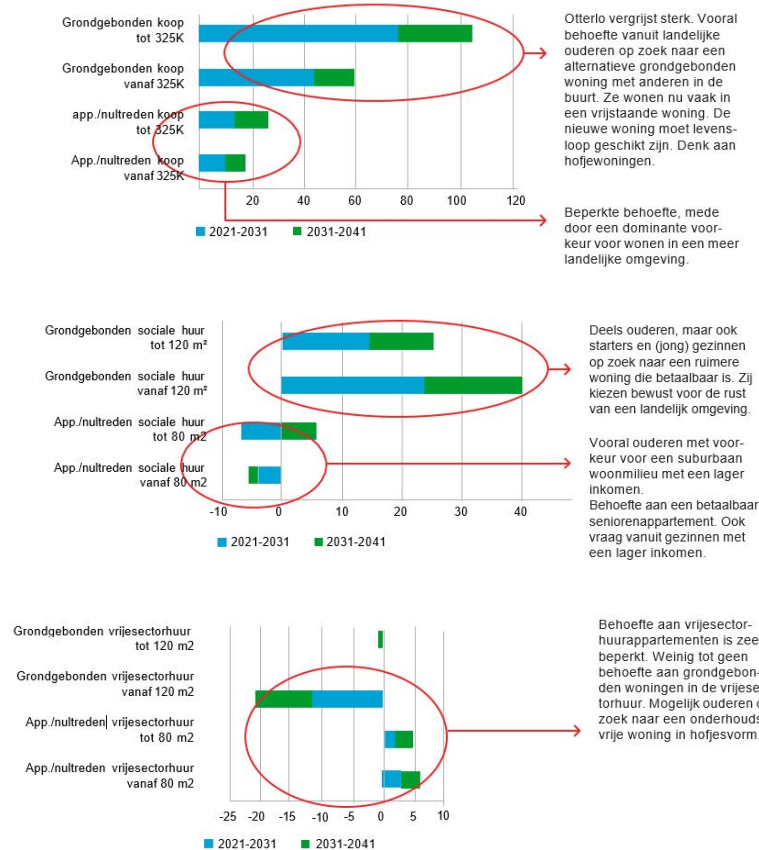
In Otterlo (dorp en omgeving) wonen ruim 2.000 inwoners in circa 1.000 huishoudens. Een gemiddeld huishouden telt gemiddeld 2,5 personen. Dit is bovengemiddeld voor de hele gemeente Ede, maar minder dan bijvoorbeeld in Wekerom, Ederveen en Harskamp. Vergeleken met het gemiddelde van gemeente Ede wonen in Otterlo wat meer jongeren tussen 15 en 25 (potentiële starters) en ouderen. De gemeentelijke prognose ziet een toename van 65+’ers en met name 75+’ers. In het dorp staan veel eengezinswoningen en veel vrijstaande bouw in de hogere segmenten, er is weinig gestapelde bouw en er zijn weinig sociale huurwoningen.

Dorpsprofiel Otterlo

		Otterlo		Gemeente Ede	
		2017	2021	2017	2021
Bevolking en Wonen	% 0 t/m 17 jaar	25%	19%	23%	22%
	% 75 jaar en ouder	7%	9%	8%	8%
	gemiddelde woonduur (in jaren)	18	18	16	14
	% koopwoningen	82%	70%	70%	66%
	gemiddelde WOZ-waarde	€ 325.000	€ 395.000	€ 236.000	€ 304.000
Leefbaarheid en Veiligheid	rapportcijfer leefbaarheid	8,0	8,0	7,5	7,6
	% buurt vooruit of achteruit (saldo)	2%	-6%	-3%	-7%
	% onveilig gevoel in eigen buurt	10%	16%	16%	21%
	% overlast van jongeren	1%	1%	6%	11%
Woonomgeving	% tevreden over onderhoud groen	50%	57%	57%	23%
	% overlast te hard rijden	28%	27%	32%	38%
	% geluidsoverlast van verkeer	12%	13%	12%	19%
	% parkeeroverlast	9%	15%	19%	23%
Participatie en Redzaamheid	% actief voor leefbaarheid buurt	33%	34%	22%	15%
	% vrijwilligers	46%	55%	44%	48%
	% soms/ vaak eenzaam	13%	22%	14%	18%
	% 18+ met Wmo-indicatie	5%	4%	7%	7%
Ondervijs, Werk en Inkomen	% 23+ met startkwalificatie	64%	60%	70%	69%
	% voortijdig schoolverlaters (18 t/m 22 jaar) - 2017 vs. 2019	12%	10%	10%	8%
	werkzoekenden als % van de potentiële beroepsbevolking	2%	2%	5%	5%
	gemiddeld besteedbaar huishoudeninkomen - 2017 vs. 2019	€ 52.300	€ 61.600	€ 44.900	€ 49.700
	% huishoudeninkomen tot 120% sociaal minimum - 2017 vs. 2019	7%	7%	10%	10%

In Otterlo zijn nauwelijks betaalbare woningen te koop. Doordat het zo lastig starten is op de woningmarkt in Otterlo, trekken jongeren noodgedwongen weg. Er is vooral behoefte aan betaalbare eengezinswoningen in de lagere prijs categorie. De bouw van seniorenwoningen in het centrum zou doorstroming op gang kunnen brengen. In het dorp heerst een gevoel van ongelijkheid, omdat op de vakantieparken van alles lijkt te kunnen terwijl het dorp al jarenlang amper ontwikkelruimte voor woningbouw heeft. Met het bouwplan Weversteeg komt daar na jaren verandering in.

Het plan biedt ruimte aan circa 63 woningen, waarvan de helft betaalbaar is. In de omgevingsvisie is vastgelegd, dat Otterlo kan groeien naar de behoefte van eigen inwoners. De prognose is een groei van ca 200- 300 woningen. Het lopende plan Weversteeg is onderdeel van deze prognose. Uitgangspunt is een gemengd programma te ontwikkelen met verschillende soorten woningen (levensloopbestendig, eengezinswoningen, appartementen) om doorstroming op de woningmarkt te krijgen en te houden.

Voorzieningen

Winkels en horeca

In kleine kernen met minder dan 2.500 inwoners zijn in de afgelopen 20 jaar de winkelvoorzieningen grotendeels verdwenen. Opvallend is dat in Otterlo nog wel voorzieningen zijn, zoals een supermarkt, een bakker en een slager, enkele winkels en restaurants. Het voorzieningenniveau in Otterlo is dus relatief hoog ten opzichte van het aantal inwoners. Dit komt door de toeristische functie; winkels en horecabedrijven bestaan voor een belangrijk deel dankzij bestedingen van toeristen en recreanten. De relatief kleine supermarkt in het hart van Otterlo loopt tegen de fysieke grenzen aan. Een uitbreiding is wenselijk, maar is op deze plek in verband met de beperkte ruimte en parkeervoorzieningen niet mogelijk. Voor wekelijkse boodschappen bezoeken veel consumenten grotere supermarkten zoals in Harskamp of Wekerom. Om de supermarkt goed te kunnen laten functioneren, moet hier een betere plek voor gevonden worden. De horeca in en rond het dorp wordt druk bezocht, zowel door inwoners als recreanten.

Sport en bewegen

In 2016 is sportpark Het Kastanjebos in gebruik genomen. Het sportpark omvat drie voetbalvelden en een parkeerterrein. Aan de Karweg liggen drie tennisvelden. In de nieuw te bouwen wijk Weversteeg komt een nieuwe multifunctionele ruimte met een sporthal. De voorzieningen voor georganiseerde sport zijn dan up-to-date. De vele fiets- en wandelroutes naar en door het bos stimuleren gezond gedrag voor bezoekers en inwoners. Het agrarisch buitengebied is nu minder aantrekkelijk voor een fiets- of wandeltocht vanuit het dorp, op een enkel klompenpad na. Om drukte te verminderen is het zaak een betere spreiding te organiseren en het buitengebied beter geschikt te maken voor recreatie. Dit om de kwetsbare Veluwe minder te belasten.

Cultuur

Otterlo vormt de toegangspoort naar het Kröller-Müller Museum, met 400.000 bezoekers per jaar een belangrijke culturele trekpleister. Het grootste deel van de bezoekers aan het museum (en Nationaal park Hoge Veluwe) komt via Otterlo. Het Tegelmuseum is, met de Helene Kröller-Müller Kamer, sterk verbonden Kröller- Müller Museum. Het Tegelmuseum zoekt een nieuwe plek in het dorp, om beter zichtbaar te zijn en aan te kunnen sluiten bij voorzieningen als parkeren en horeca. De relatie met het Kröller- Müller Museum is op dit moment verder niet sterk aanwezig in het dorp. De potentie van een betere relatie met het museum is zeer groot. Otterlo

kan zich daarmee beter positioneren dan andere Veluwese dorpen, en zo gericht gasten met interesse voor kunst en cultuur trekken.

Onderwijs

Midden in het dorp ligt Openbare Basisschool 'De Ericaschool'. In 2023 heeft de school 135 leerlingen. Naast basisonderwijs biedt het schoolgebouw ruimte aan buitenschoolse opvang, workshops en andere activiteiten voor de buurt. Het huidige schoolbestuur wil die activiteiten graag uitbreiden. Het huidige gebouw en schoolplein is voor sommige buitenschoolse activiteiten minder geschikt. Voldoende verjonging en woningen in het dorp zijn nodig om terugloop in leerlingaantal tegen te gaan.

Kröller-Müller Museum

2.2 Mobiliteit en energie

Mobiliteit en verkeer zijn belangrijke thema's voor Otterlo. Niet alleen de bereikbaarheid van Otterlo als buitendorp binnen de regio is

essentieel, Otterlo is ook dé toegangspoort voor Nationaal Park de Hoge Veluwe en omliggende natuur. Dit zorgt voor veel bezoekersverkeer richting deze trekpleisters en richting de vele campings, vakantieparken, hotels en de horeca. Daarnaast ligt Otterlo op een kruispunt van twee belangrijke regionale verkeersroutes. Dit zorgt voor doorgaand auto-, vracht- en fietsverkeer door of langs Otterlo.

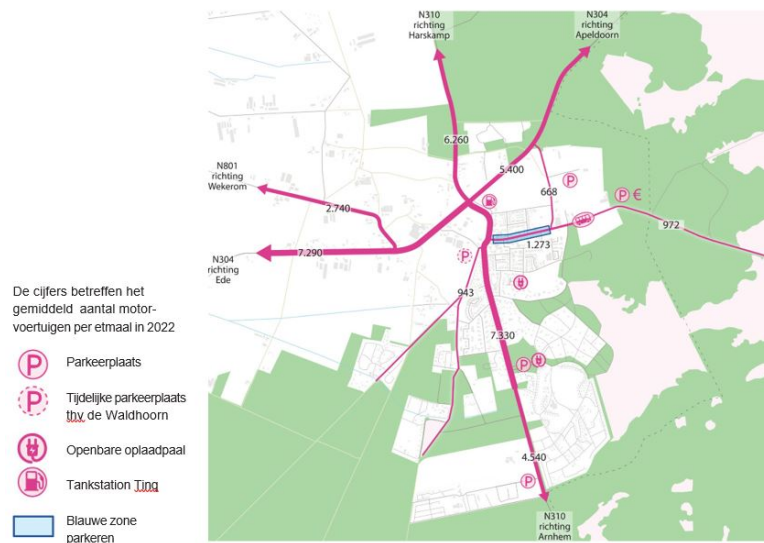
Wegen

De N310 (Harskamperweg/Arnhemseweg) en de N304 (Apeldoornseweg) zijn de belangrijkste invalswegen voor Otterlo. Het meeste verkeer van, naar en door Otterlo rijdt via deze wegen. Slechts een derde van het verkeer dat over de N310 door Otterlo rijdt, komt echt uit het dorp of rijdt er naartoe. Tweederde van het verkeer is doorgaand verkeer tussen bijvoorbeeld Wekerom en Harskamp en Arnhem en de A12. Voor dit doorgaande verkeer is dit ook snelste route om op hun bestemming te komen. Ook rijdt er relatief veel 'zwaar verkeer' over de N310. In de kern is de maximum snelheid 50 km/u, in het buitengebied 80 km/u. Vanwege het doorgaande karakter en de uitstraling van de weg wordt er vaak te hard gereden. Veel verkeer van en naar het Nationale Park de Hoge Veluwe rijdt via de Dorpsstraat. Dit is daarmee in de huidige situatie ook één van de drukste lokale wegen in Otterlo. In de smalle Dorpsstraat ervaart men veel verkeershinder. Dit komt doordat de inrichting niet aansluit bij het gebruik van de straat. Bewoners en ondernemers hebben de wens om het verkeer van en naar het Nationale Park de Hoge Veluwe om het dorpshart heen te leiden, via de N304 en Hoenderloseweg.

Parkeren

Auto's parkeren overall in het dorp: in (woon) straten en op parkeerplaatsen bij hotels, vakantieparken, campings of horeca. Parkeren is overall toegestaan, alleen in de Dorpsstraat is een blauwe zone. Vooral in het weekend is de parkeerdruk in Otterlo hoog. Rond vakantieparken en recreatiebedrijven worden veel auto's dan buiten het park, in de berm of in het bos geparkeerd. Dit leidt tot een rommelig beeld, schade aan bermen en onoverzichtelijke situaties.

Er zijn een aantal openbare parkeerterreinen, waar bewoners en bezoekers gratis kunnen parkeren: parkeerterrein Kastanjebos, parkeerterrein Edeseweg/Mosselsepad (tijdelijke parkeerplaats De Waldhoorn) en parkeerterrein Vijverlaan. Bij het Nationaal Park De Hoge Veluwe is een parkeerterrein aanwezig voor betaald parkeren. De afstand tussen de grote parken en het dorp is niet heel groot. Maar door het ontbreken van aantrekkelijke routes voor fietsers en voetgangers nemen recreanten voor een bezoek aan het dorpshart toch vaak de auto. Vooral rond het dorpshart zijn parkeerplaatsen verspreid en ontbreekt een meer centrale plek voor parkeren van bezoekers.

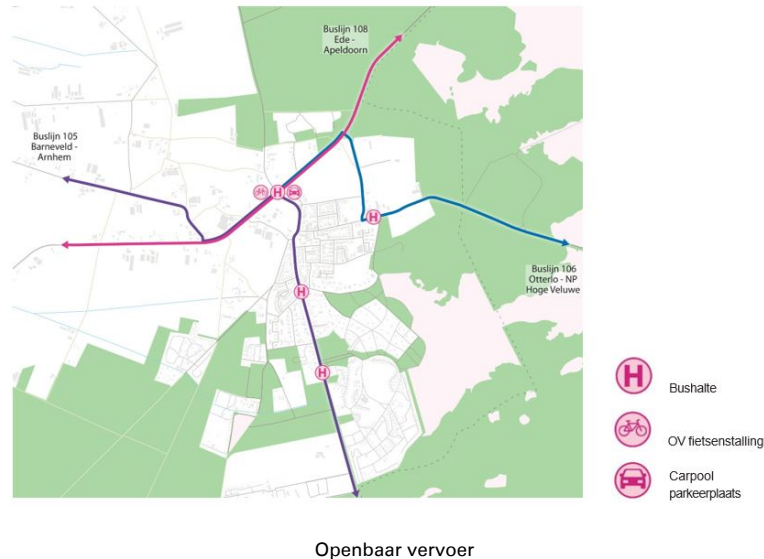
Parkeervoorzieningen en verkeersstellingen

Parkeren in de Dorpsstraat

Openbaar vervoer

Otterlo is een knooppunt voor verschillende regionale buslijnen richting Ede, Barneveld, Arnhem en Apeldoorn. Voor veel gebruikers zijn deze buslijnen noodzakelijk. De frequentie van deze buslijnen is beperkt, maar ten opzichte van andere Edese dorpen vrij goed. Vooral in de avonden en weekenden is de bereikbaarheid met het openbaar vervoer minder. Voor- en natransport vanaf de bushalte bij de rotonde is mogelijk met een eigen fiets of OV-fiets. Dit is goed geregeld. Er is alleen nog geen goede looproute vanaf de bushaltes naar het dorp.

Fietsen en lopen

Otterlo is met de fiets goed bereikbaar. Verschillende (recreatieve) fietsroutes verbinden Otterlo met omliggende dorpen. Fietsers en wandelaars ervaren vooral de N310 als onprettig en onveilig. Fietspaden en stoepen zijn smal of ontbreken en de oversteekbaarheid is slecht. De N310 wordt ervaren als een barrière door Otterlo. Ook de verkeersveiligheid op het kruispunt N304-Hoenderloseweg heeft aandacht nodig. Zodat groot verkeer naar het Nationale Park De Hoge Veluwe deze route kan nemen. Vanaf de grote vakantieparken zijn de fiets- en wandelroutes naar het dorp beperkt. Op sommige plekken zijn de stoepen heel smal, of staan stoepen vol met geparkeerde fietsen, borden of auto's, waardoor er voor voetgangers minder ruimte is. Dat leidt tot een sterk gevoel van rommeligheid, onveiligheid en drukte. Daarnaast zijn de fiets- en wandelpaden vaak druk met fietsers, e-scooters, e-steps en wandelaars en ontbreekt op veel plekken heldere bewegwijzering.

Duurzame mobiliteit

Op dit moment staan er op twee locaties in Otterlo openbare laadpalen voor elektrische auto's. Daarnaast zijn er ook op particuliere parkeerplaatsen diverse laadpalen te vinden. Op de plankaart laadpalen van de gemeente Ede zijn er nog dertien locaties in Otterlo aangewezen voor het plaatsen van extra openbare laadpalen, wanneer hier behoefte aan is. Deelmobiliteit is in Otterlo nog niet aanwezig, alleen OV-fietsen bij de bushaltes. De gemeente Ede zal de komende jaren actiever sturen op het uitbreiden van het deelmobiliteit.

Duurzame energie

De gemeente Ede wil energieneutraal zijn in 2050, en in 2040 60% minder CO₂ uitstoten. De doelen voor het terugdringen van CO₂ en stikstof zijn nog in ontwikkeling, maar ook dit is noodzakelijk. Aardgas begint op te raken. Dit alles maakt de opgave voor duurzaamheid in Otterlo groot. In de gebouwde omgeving wordt de meeste energie verbruikt. In huizen, maar ook in vakantieparken, hotels, restaurants en voorzieningen zoals zwembaden. Otterlo heeft relatief veel vrijstaande en relatief oude woningen. Het aandeel woningen met een slecht energielabel is hoog, en daardoor het energieverbruik per woning ook. Isoleren is essentieel om de energievraag op termijn te verminderen. In samenwerking met Otterlo's belang wordt gekeken wat de beste passende oplossing voor Otterlo om in de toekomst gasloos te worden.

Otterlo is grotendeels omsloten door natuur en waardevolle cultuurhistorische landschappen. Daardoor is er in het huidige beleid beperkt ruimte om grootschalig zon energie op te wekken. Windturbines zijn door de ligging aan N2000 gebied niet mogelijk. De grootste kans voor Otterlo zit in het opwekken van zon op daken. Dit gebeurt al veel, maar lijkt nog achter te blijven ten opzichte van de rest van Ede. De warmtetransitie en de toename van het aantal elektrische auto's leiden de komende jaren tot een stijging van het elektriciteitsgebruik. Het bestaande elektriciteitsnet kan deze toename niet aan en zal daarom de komende jaren door netbeheerder Liander worden verzwakt. Oude elektriciteitskabels worden vervangen en er worden extra trafohuisjes geplaatst.

Zonnepanelen Brandweerkazerne

2.3 Natuurlijk kapitaal

Otterlo ligt aan de rand van de Veluwe. Verschillende landschappen komen bij elkaar. Van de hoge droge Veluwe, tot de vochtige Gelderse Vallei. In ieder landschap komen karakteristieke dieren en planten voor. Denk aan de zandhagedis, nachtzwaluw, edelhert, zadelsprinkhaan en weidevogels. Natuur om van te genieten en om trots op te zijn.

In de loop van de tijd is er in Otterlo een scherpe scheiding ontstaan tussen natuur en landbouwgrond. Op de vruchtbaarste grond verbouwen boeren voedsel, de arme gronden werden ingericht als bos. Door intensievere landbouw zijn natuurwaarden in het buitengebied teruggelopen. Natuur op de schralere gronden heeft het zwaar te verduren door verstoring, versnippering, verzuring en vermesting. De natuur wordt veel bezocht. Te grote drukte heeft tot gevolg, dat de biodiversiteit minder wordt.

Om in de toekomst te kunnen blijven genieten van de natuur is er actie nodig. Herstel van het natuurlijk systeem; herstel van gebieden, maar ook de onderlinge samenhang. Het gebruik van het gebied moet in balans worden gebracht met de natuurlijke omstandigheden. Door natuur ook in het dorp een betere plek te geven ontstaan kansen voor educatie.

Natura 2000 de Veluwe

Otterlo ligt midden in de natuur. De natuur- gebieden ten noorden, oosten en zuiden van Otterlo maken onderdeel uit van Natura2000- gebied de Veluwe. Als Natura2000-gebied levert de Veluwe een bijdrage aan de biologische diversiteit en de instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. Met de klok mee gaat het bij Otterlo om o.a. de volgende gebieden:

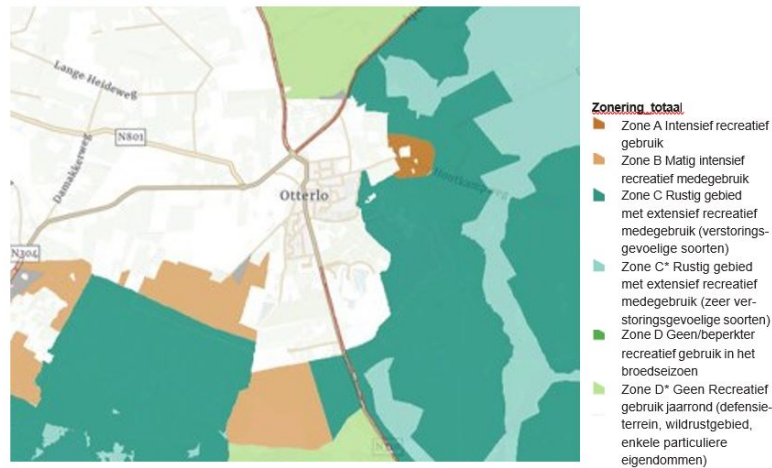
Natuurterreinen van Rijksvastgoed, noordoostelijk van Otterlo.

- Natuurgebied de Zanding, met heide stuifzand en bos.
- Tegen de Zanding ligt het Nationale park de Hoge Veluwe.
- Zuidelijk van Otterlo ligt natuurgebied Planken Wambuis (Vereniging Natuurmonumenten).
- Zuidwestelijk ligt het Roekelse Bos.

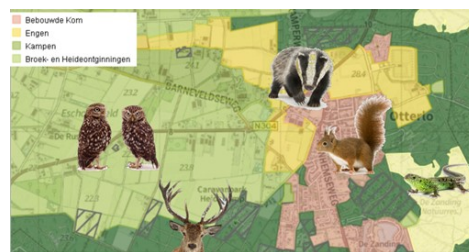
Natuur in het landelijk gebied

Het agrarisch buitengebied van Otterlo is grofweg onder te verdelen in een noordelijk deel (Engenland-schap) en een zuidelijk deel (Kampen en Broek- en Heideontginningen). In elk deel leven eigen kenmerkende soorten.

Karakteristieke soort van het engenlandschap in Otterlo is de das. De das foerageert op de agrarische percelen en heeft burchten in het bos en in houtwallen. Vroeger was het gebied natter en meer soortenrijk dan nu. De gewassen die geteeld worden, laten vaak weinig ruimte voor flora en fauna. Door de ligging langs de bosrand is het gebied echter belangrijk als voedselgebied voor zoogdieren en vogels van de Veluwe. Geleidelijke overgangen en natuur in het agrarisch gebied zijn daarvoor belangrijk.

Kaart recreatiezonering

Ambassadeurs van het landschap (bron: kaartviewer gemeente Ede)

Natuur in het dorp

De natuurkwaliteit in het dorp wordt vooral bepaald door de ligging langs de natuurgebieden van de Veluwe enerzijds en het agrarisch buitengebied anderzijds. Dit trekt een groot aantal soorten aan, die hun leefgebieden net buiten de bebouwde kom hebben, zoals de eekhoorn. Vanuit de aangrenzende bosgebieden zoeken eekhoorns voedsel in de groenstroken en tuinen.

Basiskwaliteit natuur

Ondanks dat er veel verschillende planten en dieren voorkomen in Otterlo, is er ook veel verdwenen. De basiskwaliteit van de natuur is in Otterlo grotendeels niet op orde. Vooral in het agrarisch gebied. Met basiskwaliteit wordt de minimale eisen bedoeld waaraan we willen dat de natuur gaat voldoen. Basiskwaliteit gaat in eerste instantie niet over soorten, maar over de basiscondities die soorten nodig hebben om te kunnen leven in een gebied. Om de basiskwaliteit van de natuur in Otterlo in orde te krijgen, zijn er vijf aangrijpingspunten waaraan we kunnen werken:

- Optimalisatie van het hydrologisch systeem;
- Vergroten leefgebied en verbeteren verbindingen tussen leefgebieden;
- Dynamiek en diversiteit van landschappen en leefgebieden;
- Verminderen kunstmest en chemische stoffen en herstel van schade;
- Soortgerichte maatregelen.

Blauwgroen raamwerk

De randen langs de Veluwe bij Otterlo liggen in een grondwater fluctuatie gebied. In het gebied zijn nog beken aanwezig, maar de meeste beekdalsystemen zijn drooggefallen. Dit is een van de oorzaken van verdroging van landbouw- en natuurgebieden.

De Klimateffectatlas voor de gemeente Ede geeft een overzicht van de effecten van klimaatverandering in 2050 in Otterlo. Door klimaatverandering wordt het warmer en

komt er meer hitte, droogte en wateroverlast. Belangrijk is dat het (regen)water in Otterlo zo lang mogelijk wordt vastgehouden in de bodem. Otterlo is van oorsprong een bovenstroomse locatie waar beken ontspringen. Deze zijn nu nog nauwelijks zichtbaar in het landschap. Er zijn kansen voor herstel van het

beekdal. De regen die in het dorp valt komt nu grotendeels in het riool terecht, dit water is hard nodig in Otterlo zelf om de bodem niet te laten verdrogen.

De landschappen van de Veluwe en de Vallei met het waardevolle overgangslandschap van de flank waarop Otterlo is gelegen, vormen de basis van een groenblauwe raamwerk (bomen, struiken, water) waar in de toekomst aan gewerkt moet worden om tot een robuust systeem te komen. Er zijn in het dorp kansen om het groen en de natuur meer ruimte te geven, bijvoorbeeld door minder bestrating en anders omgaan met regenwater.

2.4 Economie en recreatie

Otterlo is van oudsher de bekendste en populairste toeristische kern in de gemeente Ede. De toeristische sector vormt inmiddels een groot deel van de economie van Otterlo. Studies van bijvoorbeeld het Nationaal Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) laten duidelijk zien dat het toerisme in Nederland de komende jaren sterk zal toenemen. Ook Otterlo, als populaire toeristische bestemming, ziet een grote groei op zich afkomen. Om deze groei in goede banen te leiden, is het voor het kleine Otterlo noodzakelijk om hier maatregelen voor te nemen. Niets doen betekent dat het dorp wordt overstroomd door toeristen, met alle gevolgen van dien voor de natuur en de inwoners van het dorp. Het dorp heeft geen bedrijven-terrein, verspreid door het dorp zijn kleinere bedrijven in de (groen)aannemerij en dergelijke aanwezig (meestal aan huis).

Economisch vestigingsklimaat

Het toerisme in het dorp kwam rond de jaren '30 van de vorige eeuw op gang door het werkverschaffings-project De Zanding, de particuliere verhuur van woonruimte aan vakantiegangers, de openstelling van Het Nationale Park De Hoge Veluwe en het Kröller-Müller Museum en de ingebruikname van een eigen VVV-kantoor. Deze initiatieven gaven een krachtige impuls aan het toerisme, dat vooral na de Tweede Wereldoorlog een belangrijke economisch factor werd. Door de verbetering van de infrastructuur en de opkomst van de auto kwam de geïsoleerde Veluwe binnen handbereik. In het verlengde daarvan ontstonden in de jaren vijftig vele bungalowparken, kampeerterreinen en andere accommodaties in en rondom het dorp. Otterlo is één van de poorten naar de Veluwe, samen met Lunteren, de Ginkel en het WFC/station Ede Wageningen door het aanbod van een unieke combinatie van Veluws dorp met natuur, kunst en cultuur.

Vrijtijdseconomie

De Veluwse natuur rondom Otterlo is één van de belangrijkste redenen voor recreanten en toeristen om Otterlo te bezoeken. Toch valt op dat veel natuur omheind is en daardoor beperkt toegankelijk voor recreatie. Daardoor is de druk op de openbaar toegankelijke natuur groter.

Otterlo kent veel toeristische-recreatie bedrijven. Er zijn ongeveer 25 logiesaccommodaties in en om het dorp, goed voor bijna een half miljoen overnachtingen per jaar. Dit zijn grotendeels vakantieparken/campings, een aantal hotels en groepsaccommodaties. Verder is er nog een groot aantal (al dan niet geregistreerde) kleinschalige logiesaanbieders in de vorm van Bed & Breakfasts en AirBnB's. Daarnaast zijn er zo'n 80 (detail)handel- en horecabedrijven en circa 20 overige dagrecreatieve of culturele locaties.

Een aantal recreatieve bedrijven is gevestigd in of naast het kwetsbare Natura2000-gebied.

Voor die bedrijven zijn weinig mogelijkheden tot uitbreiding of groei. Hier zitten ondernemerschap en natuurwaarden elkaar in de weg. Bovendien is er op de grotere parken relatief veel aanbod voor dezelfde doelgroepen. Ook qua leefbaarheid knelt de uitbreiding van toeristische bedrijven rondom Otterlo; meer verblijfsaccommodaties betekent meer toeristen. Het wordt dan nog drukker in het dorp, waar zowel de natuur als de leefbaarheid onder kunnen lijden. Zowel in aantallen als in aanbod van recreatieve producten moet een betere balans worden gevonden. (Toeristisch) ondernemerschap in Otterlo is in de optimale situatie vitaal, toekomstbestendig en kwalitatief onderscheidend.

Draagkracht

Dankzij het toerisme heeft Otterlo veel voorzieningen die in andere kleinere dorpen ontbreken. Ook zorgt toerisme voor veel werkgelegenheid. Economisch gezien zorgen de recreanten in Otterlo voor bestedingen en inkomsten voor het lokale bedrijfsleven. Dit geldt voor recreatieve bedrijven, horeca, detailhandel maar ook voor toeleveranciers. De toeristisch- recreatieve bedrijven en voorzieningen zijn soms zelfs afhankelijk van het toerisme. Zij leveren de nodige werkgelegenheid voor inwoners uit de omgeving.

De sociaal-maatschappelijke impact van het toerisme in Otterlo is groot. De bezoekers aan het dorp zorgen voor leefbaarheid, gezelligheid en vitaliteit. Inwoners ervaren echter steeds vaker ook overlast. Bijvoorbeeld in de vorm van verkeersonveilige situaties, beperkte verkeersdoorstroming of filevorming, parkeeroverlast, zwerfafval, gevoel van drukte, gevoel van (sociale) onveiligheid, meer groei van het aantal recreatiewoningen dan woningen voor het dorp, etc. Uitdaging is een juiste balans te vinden tussen de bewoners, de bezoekers en de natuur. Er moet een goede balans komen tussen de impact van het toerisme en de vitaliteit van het dorp en de omgeving.

Ecologische aangrijpingspunten systeemherstel (bron: Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE))

Waterschap Vallei en Veluwe

Agrarische sector

In het buitengebied van Otterlo zijn op dit moment vooral agrarische bedrijven gevestigd. Er zijn ook een aantal niet-agrarische bedrijven aanwezig en er wordt gewoond en gerecreëerd. In Otterlo werken relatief weinig agrariërs jonger dan 40 jaar. Dit is verklaarbaar, omdat het toekomstperspectief hier, vanwege de nabijheid van Natura2000-gebied anders is dan in de verderop gelegen dorpen. In lijn met de landelijke trend heeft ook niet elke agrariër een opvolger en merken we dat de landbouw in Otterlo een terugtrekkende beweging maakt.

De landbouw is in transitie. Vooral regelgeving vanuit de rijksoverheid en de provincie zorgt ervoor dat de agrarische sector in Otterlo gaat veranderen. We verwachten dat de Rijksoverheid strengere regels en overgangsgebieden gaat instellen rondom Natura2000-gebieden. Dit betekent veel voor de agrarische sector. Er wordt gewerkt aan duurzame en natuurinclusieve perspectieven voor landbouw, waarvoor nieuwe regels en regelingen worden gemaakt. Op het moment van schrijven is veel nog in verandering en nog niet bekend. De gemeente Ede denkt na over functieveranderingen. Door op geschikte plekken (in balans met omgeving en natuur) nieuwe functies in het landelijk gebied toe te staan blijft het gebied veerkrachtig, vitaal en toekomstbestendig.

Vakantiepark Center Parcs

2.5 Identiteit van Otterlo en ruimtelijke kwaliteit

Otterlo en buurtschappen

Op de plek waar nu Otterlo ligt, was rond 1815 nog moeras, heide en zandverstuivingen. Er was alleen een klein buurtschap, Otterloo. De boeren in het gebied hadden afspraken gemaakt over het gemeenschappelijke gebruik van de grond. Halverwege de 19e eeuw wordt de eerste cultivering zichtbaar en vanaf 1900 worden de akkers en boerengronden verdeeld in kavels.

De historische opbouw van Otterlo is nog goed herkenbaar in de webachtige structuur van wegen met veel verschillende soorten gebouwen. De belangrijkste structuurdrager van Otterlo is het assenkruis van historische hoofdwegen: Edeseweg- Dorpsstraat-Houtkampweg en Arnhemseweg- Harskamperweg. De kruising zelf markeert ook het punt waar het agrarisch land en het dorp ruimtelijk met elkaar verweven zijn. Verder zijn ook andere oude routes zoals het Mosselsepad, de Zandingsweg en Aanstoot-Weversteeg herkenbaar voor Otterlo. Beeldbepalend voor het dorp zijn de karakteristieke verschillen bij de dorpsranden: De overgang met het agrarisch gebied aan de west-en noordzijde, de verweving met het bos aan de zuidzijde en afwisseling van open en besloten aan de oostzijde. Waardevol zijn ook de zandwegen in en rond het dorp (o.a. Onderlangs en Haarweg). Monumenten en beeldbepalende gebouwen zijn de smaakmakers van het dorp.

Buiten het dorp zijn drie buurtschappen: Maasjessteeg, Apeldoornseweg en Harskamperweg. Ze zijn een buurtschap omdat er sprake is van een clustering van woningen, en een zekere sociale en ruimtelijke samenhang.

Veluwe en Engen

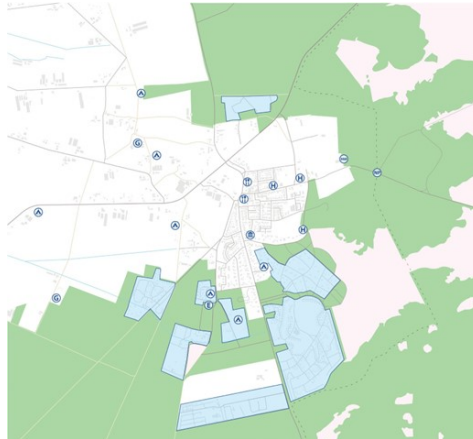
Het dorp wordt aan drie kanten omringd door bossen; het zuidwesten sluit aan op het gemeentelijke bos Roekel, het zuiden op natuurgebied Planken Wambuis en het oosten en noordoosten op het Nationaal Park De Hoge Veluwe. Oorspronkelijk groeiden op deze arme zandgronden oerbossen. Vanaf de middel-eeuwen werden deze bossen gekapt voor begrazing. Hierdoor veranderde het bos in heide en zandvlaktes. Zandverstuivingen vormden toen bedreigingen voor dorpen. Na de Tweede Wereldoorlog zijn daarom rond Otterlo bossen aangelegd.

Het noordelijke deel van het buitengebied is van oorsprong een oud landbouwgebied. Het landbouwsysteem bestond vroeger uit een nauwe relatie tussen de bouwlanden op de eng, de boerderijen, de lagergelegen weilanden en de hoger en droger gelegen heidevelden. De oude verkaveling van de tijd rond 1900 is in het gebied soms nog zichtbaar. Veel houtsingels die vroeger tussen de kavels lagen, zijn nu verdwenen.

De noordelijke en oostelijke open gebieden die tegen het dorp aan liggen vormen het Engenlandschap. De Engen waren vroeger gemeenschappelijk bezit, kenmerkend is de verhoogde ligging en het ontbreken van heggen of wallen als perceel afscheiding, zodat de Engen een open landschap vormen. De Engen zijn landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol en vormen een sterk contrast met de beslotenheid van de bossen. Het geheel van dorp en omringend land vormt een cultuurhistorische eenheid.

Het zuidelijke deel van het buitengebied is van oorsprong een vochtig heidegebied dat in cultuur is gebracht. Door het gebied stroomt een aantal beken, deze zijn nu weinig zichtbaar in het landschap. Het gebied bestaat uit grote agrarische percelen met relatief weinig landschapselementen. Door het verdwijnen van landschapselementen heeft het gebied een meer open karakter gekregen.

De Veluwe en de open Engen rondom Otterlo vormen nu een aantrekkelijk groen landschap voor bewoners en recreanten, en dragen in grote mate bij aan de identiteit van het dorp. Door hekken en grondgebruik staat de herkenbaarheid, de beschikbaarheid en kwaliteit van dit landschap onder druk.

Recreatie-economie in Otterlo

Houtkampweg Otterlo

Dwarsprofiel landschappelijke opbouw: ontginningen, enges, dorp, bos en heide

Ruimtelijke ontwikkeling

De ruimtelijke hoofdstructuur van Otterlo wordt tegenwoordig bepaald door de oorspronkelijke routes die belangrijk waren voor de ontwikkeling van Otterlo: in noord-zuidrichting de Arnhemseweg-Harskampweg met haaks hierop de Dorpsstraat en Houtkampweg. In aanvulling daarop vormen het Mosselsepad, de Zandingsweg en de Onderlangs belangrijke dragers die zorgen voor herkenbaarheid en oriëntatie binnen het dorp. Samen vormen ze de ruimtelijke hoofdstructuur.

Na de Tweede Wereldoorlog is Otterlo verder gegroeid. Vanaf de jaren zestig tot in de jaren zeventig is het gebied tussen de Dorpsstraat en de Pothovenlaan bebouwd. De bebouwing in het gebied tussen de Dorpsstraat en de Zanding concentreert zich na de oorlog in eerste instantie rond de Kerklaan. In de jaren '70 en '80 wordt ook de rest van het gebied bebouwd. Er is sprake van een ruime opzet, met royale straatprofielen, enkele groene ruimten en informele randen. De bebouwing bestaat uit een afwisseling van individuele vrijstaande en dubbele woningen van een of twee lagen met een kap en enkele rijtjeswoningen. In de jaren tachtig/negentig is tussen de Koeweg en Egypte een compacte woonbuurt gebouwd. Hier staat ook woonzorghuis Eureka, met appartementen voor zorgbehoevende ouderen. De auto is in de laatste decennia dominant geworden in het straatbeeld. Hierdoor zijn er meer parkeerplaatsen aangelegd en is er meer verharding (stenen en asfalt).

In de afgelopen decennia zijn veel verspreide woningen gebouwd, vaak als onderdeel van een transformatie. Tegenwoordig worden nieuwe woningen vaker in de buurtschappen of dorpsrand geclusterd om verspreiding en versnippering te voorkomen. De laatste jaren zijn er bijna geen uitbreidingen geweest. Door sloop en nieuwbouw zijn in en buiten het dorp wel enkele eigentijdse gebouwen neergezet.

Ruimtelijke kwaliteit

Otterlo en haar buitengebied zijn altijd in beweging geweest. Het resultaat is soms een minder samenhangend beeld. Otterlo heeft over het algemeen een vrij stenig straatbeeld, met uitzondering van de Dorpsstraat en de wijken aan de rand, tegen het bos. De verschillende wijken in het dorp hebben sterk een eigen identiteit. Deze wordt bepaald door het straatprofiel, groen, en de stedenbouwkundige opzet. De ene wijk is royaal van opzet en groen, in de andere wijk wordt het beeld gedomineerd door parkeerplaatsen en wegen. Vooral bij de N310 is veel asfalt en weinig groen. De Dorpsstraat is samenhangend en rijk aan bomen, maar tegelijkertijd ook druk, vol en stenig. In de wijken zelf is relatief weinig groen, maar dat ervaren bewoners niet als een probleem.

Historische kaart uit 1900. Cultuur- en natuurlandschappen zijn met elkaar vervlochten. In het agrarische gebied liggen kleinschalige percelen met grasland en heide, omsloten door houtsingels. Het engenslandschap is zichtbaar in de lichte vlakken rondom Otterlo. Tegenwoordig zijn veel landschapselementen en de interactie met de Veluwe verdwenen.

De omringende Engen zijn vanuit cultuur- historisch oogpunt waardevol. De Engen vormen een markante entree van het dorp, maar zijn vaak versnipperd door de vele losse akkers en hekken. De Eng aan de westkant van Otterlo is vanuit cultuurhistorisch oogpunt minder samenhangend en iets minder herkenbaar. De overgang naar de bossen is krachtig, maar soms rommelig. De overgangen tussen bos en dorp zijn kwetsbaar, en worden minder aantrekkelijk door verschraling van de uitstraling van sommige recreatie-terreinen, in de berm geparkeerde auto's en andere functies.

Het landelijk gebied is nog erg landelijk, en grotendeels gericht op bedrijvigheid. Door de terugloop van het aantal landschapselementen als houtwallen en bomenrijen gaat de herkenbaarheid en identiteit van het agrarische deel van Otterlo verder achteruit. Gerichte aanplant met subsidies en inpassingsplannen bij functiewisselingen proberen die trend te keren.

Het 'oude dorp' en de omgeving is nog relatief goed herkenbaar door bebouwing, groen, kavelstructuren of wegopbouw. De historische opbouw maakt veel plekken sfeervol, en vormt daardoor een waardevolle basis voor het dorp. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt geprobeerd daarbij aan te sluiten. In de ruimtelijke structuur van het dorp en de omgeving zijn herkenbare dragers aanwezig, die de basis vormen voor ontwikkelingen. Deze structuren kunnen bij ontwikkelingen de identiteit van de verschillende wijken versterken.

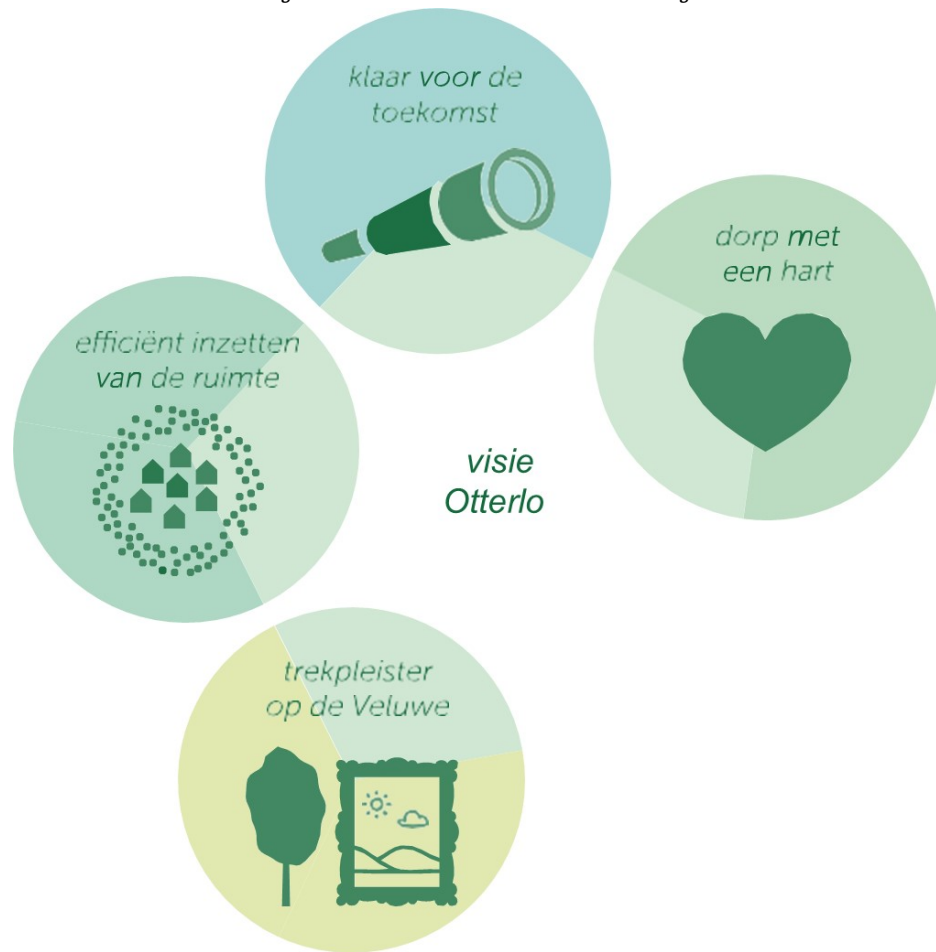

Kerklaan, Hervormde Kerk Otterlo

3 Visie Otterlo 2040

3.1 Pijler 1: Dorpsgemeenschap met een hart

In dit hoofdstuk staat de visie op de toekomst van Otterlo omschreven. Vijf pijlers vormen samen een gebalanceerde, samenhangende en integrale visie. De visie is niet alleen ruimtelijk, ook sociale en maatschappelijke thema's worden meegenomen. In de thematische uitwerking in hoofdstuk 4 worden de keuzen verder uitgewerkt.

Het fysieke hart van Otterlo is de Dorpsstraat, samen met de ruimte rond school en kerk. Het is de plek voor ontmoeting, een praatje met elkaar, koffiedrinken of boodschappen doen. Grote en kleine bedrijven zijn voor deze levendigheid essentieel. Dat in combinatie met de kleinschalige dorps sfeer en structuur vormen de kracht van het dorp. Het uitgangspunt is deze te koesteren en te versterken.

- Het centrum blijft het hart van het dorp door winkels, maatschappelijke en culturele voorzieningen zo veel mogelijk te clusteren in en rond het centrum.
- Door de hoeveelheid doorgaande autoverkeer op de Dorpsstraat te verminderen ontstaat meer rust en ook ruimte voor een plantsoen, bankje of fietsenstalling. Er wordt daarbij gezorgd voor een goede bereikbaarheid.
- De oversteekbaarheid van de N310 wordt goed georganiseerd. De Harskamperweg/ Arnhemseweg (N310) blijft een doorgaande weg, maar moet veiliger, groener en aantrekkelijker voor voetgangers en fietsers worden. Een totaal en integraal functionerend verkeerssysteem is hiervoor het vertrekpunt.
- Een nieuwe centraal gelegen, geclusterde parkeervoorziening voor bezoekers aan het dorp ontlast de Dorpsstraat en vermindert overlast, onveiligheid en drukte in het dorps hart. Randvoorwaarde voor de aanleg van deze parkeerplaats is het verbeteren van de oversteekbaarheid van de N310.
- Vanuit het dorps hart worden een aantal aantrekkelijke en veilige routes aangelegd voor recreatie richting het agrarisch buitengebied. Dit vermindert druk op de natuurgebieden.
- De open Engen aan de noordkant vormen een belangrijk onderdeel van het agrarisch buitengebied. Daarom houden zij een natuurlijke en open uitstraling.
- Het hart van het dorp klopt vooral in de mensen die er wonen. Daarom wordt er ook gewerkt aan zaken die het sociale leven ondersteunen, zoals voldoende sportfaciliteiten en een actief verenigingsleven. De zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de dorpelingen wordt geborgd door de bouw van het nieuwe dorps huis, het vitaal houden van de bestaande school en reserveren van voldoende ruimte voor zorg.

3.2 Pijler 2: Otterlo als toeristische trekpleister op de Veluwe

Otterlo biedt een unieke combinatie van Veluws dorp in combinatie met natuur en cultuur. Het Nationale Park De Hoge Veluwe met het Kröller Müller museum zijn toeristische trekpleisters van internationale allure. Daarnaast liggen er meerdere grote vakantieparken rondom het dorp, die veel toeristen aantrekken. De kwaliteit van Otterlo moet aansluiten bij de hoge kwaliteit van deze trekpleisters. De uitstraling en inrichting van het dorpscentrum zijn essentieel. Aantrekkelijke en groene (toeristische) toegangsroutes voor fietsers en auto's bij binnenkomst in Otterlo zorgen voor een prettige ontvangst.

De bezoekers van Otterlo dragen enerzijds bij aan een vitaal dorp met hoog voorzieningenniveau. Aan de andere kant zorgen ze ook voor drukte in het dorp en de natuur. Om dit te stroomlijnen, wordt gewerkt aan een aantal structurele oplossingen:

- Er komt een goede, centrale parkeergelegenheid voor bezoekers van buitenaf aan het dorpshart. Wederom hier is het verbeteren van de oversteekbaarheid van de N310 een randvoorwaarde. Het nieuwe parkeerterrein is aanvullend op de bestaande parkeerterreinen aan de rand van het dorp. Deze parkeerterreinen vormen het vertrekpunt voor fiets- of wandeltochten door de natuur of een bezoek aan het dorp.
- De Dorpsstraat wordt, samen met het plein rond de school en de kerk, een gezellige plek met veel ruimte voor fietsers en voetgangers. Het vormt een aantrekkelijke start naar de ingang van het Nationale Park de Hoge Veluwe.
- Per openbaar vervoer is het dorp goed bereikbaar: er komt een aantrekkelijke, goed begeleide en herkenbare wandelroute die de bushaltes en het hart van het dorp met elkaar verbindt.
- De fietsverbindingen tussen de vakantieparken en het dorp worden verbeterd, waardoor de fietsroute van vakantiepark naar dorp een volwaardig alternatief wordt voor de auto. Er wordt ingezet op het verbeteren van de verbinding met Ede, door bestaande fietsroutes aantrekkelijker te maken.
- Het kruispunt N304 en Hoenderloseweg wordt aangepast. Verkeer richting het nationale park rijdt over de Hoenderloseweg en Houtkampweg, komt daarbij langs de Pothoveneng en de bosranden en wordt zo op een aantrekkelijke manier naar het Nationale Park de Hoge Veluwe geleid.

3.3 Pijler 3: Herstellen van balans

Er is meer balans nodig in Otterlo. Balans gaat over drukte versus rust in het dorp, maar ook over natuur versus belastende activiteiten.

Om dit te bereiken, moeten er keuzes worden gemaakt. Otterlo ligt midden in de natuur. Het gaat niet goed met de natuur, de biodiversiteit gaat achteruit. Er is herstel nodig van het natuurlijk systeem; herstel van gebieden, maar ook de onderlinge samenhang tussen natuurgebieden moet verbeterd. Otterlo gaat niet op slot. Niet alles kan, maar door nieuwe kansen of ontwikkelingen aan te grijpen, die passen bij de schaal en maat van Otterlo, blijft het dorp ook in de toekomst aantrekkelijk. Er blijft ruimte voor goede en noodzakelijke initiatieven.

- De grenzen van de grootschalige verblijfsrecreatie zijn bereikt. Er wordt gekozen voor versterken en verbeteren van de aanwezige recreatieparken binnen de bestaande contouren, in plaats van meer groei. Dit creëert meer balans tussen drukte en rust. Recreatieparken worden uitgenodigd vernieuwing en kwaliteitsverbetering te zoeken binnen de grenzen van het park, die bijdragen aan natuur- en landschapsversterking op het park (Veluwebeleving), en die een positief effect hebben op het toeristisch recreatief gebruik. die bijdragen aan natuur- en landschapsversterking op het park (Veluwebeleving), en die een positief effect hebben op het toeristisch recreatief gebruik. Bij het invullen van bestaande bestemmingsplanruimte wordt ook sterk gestuurd op kwaliteit.
- Wel blijft er ruimte voor nieuwe kleinschalige initiatieven, zoals initiatieven die bijdragen aan de look en feel van Otterlo, brede meerwaarde creëren, de natuur respecteren en het liefst eraan bijdragen. Bij kleinschalig wordt gedacht aan een bed & breakfast, een kleinschalig concept op een vrijkomend boeren erf of een nieuwe winkel in de Dorpsstraat. Dit soort initiatieven dragen bij aan de aantrekkelijkheid van Otterlo én aan het beschermen en versterken van de natuur.
- Elk nieuw initiatief moet bijdragen aan verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, zoals natuur en landschap.

3.4 Pijler 4: Slim omgaan met de ruimte die er is

Otterlo heeft maar beperkte ruimte voor nieuwe ontwikkeling, onder andere doordat het dorp grenst aan Natura 2000 gebied. De natuur zorgt voor een bijzondere woon- en leefomgeving, maar brengt ook beperkingen met zich mee. Dit betekent dat er zuinig moet worden omgegaan met de beschikbare ruimte.

Hierdoor blijft er meer ruimte over voor groen en cultuur. Dit draagt ook bij aan de herkenbaarheid en identiteit van het dorp.

Niet alles kan, maar door nieuwe kansen of ontwikkelingen aan te grijpen, die passen bij de schaal en maat van Otterlo, blijft het dorp ook in de toekomst aantrekkelijk. Slim omgaan met de ruimte die er is, kan door zaken slim

te organiseren, te clusteren en eventueel te verplaatsen. Het uitgangspunt is combinaties te ontwikkelen die ruimte bieden aan functies die op zichzelf niet zouden kunnen bestaan, maar samen wel levensvatbaar en rendabel kunnen zijn.

- Door nieuwe ontwikkelingen compact op te zetten blijft er flexibiliteit voor de verre toekomst en ruimte voor natuur, groen en andere functies.
- Het op een dorpse manier stapelen van functies is nodig om het beslag op de ruimte te beperken. Bijvoorbeeld door appartementen te combineren met een eventuele nieuwe supermarkt en het parkeren voor deze supermarkt te combineren met een parkeerterrein voor bezoekers van het dorp.
- Grondeigendommen en hekken beperken de ruimte aan de oost- en zuidkant van het dorp. Door aan de westkant het bestaande bos en agrarische buitengebied te verbeteren en te voorzien van aantrekkelijke routes, ontstaan er meer mogelijkheden om te wandelen of te recreëren. Dit leidt tot minder drukte in de kwetsbare natuurgebieden. Dat gebeurt door bijvoorbeeld bosgebied Roekel en het agrarisch buitengebied aantrekkelijker maken voor wandelen en fietsen. Zo ontstaat er een betere spreiding en daarmee verlichting op de andere kwetsbare natuurgebieden.

3.5 Pijler 5: Klaar voor de toekomst

Otterlo moet in de toekomst ook een fijn dorp blijven om in te wonen en om te bezoeken. Gebruik maken van creatief ondernemerschap maar tegelijkertijd gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen is essentieel voor de vitaliteit van Otterlo. Bij het opstellen van deze visie zijn er onderwerpen die nog niet concreet ingevuld kunnen worden. Meebewegen met de kansen en ontwikkelingen die zich voordoen, helpen om klaar te zijn voor de toekomst. Krachtige en robuuste verduurzaming is een randvoorwaarde voor alle ontwikkelingen.

- De hele Veluwe is overbelast door stikstof. Ontwikkelingen zijn beperkt mogelijk, het fors verminderen van stikstof- en CO₂-uitstoot is noodzakelijk om de natuur te herstellen en überhaupt ontwikkelingen mogelijk te maken.
- Veel meer dan nu het geval is, kan landbouw bijdragen aan doelen op het gebied van natuur, klimaat en recreatie. Bijvoorbeeld, door in gesprek met elkaar te kijken naar mogelijkheden voor herstel van landschapselementen, natuurlijke randen, beeklopen en dergelijke.
- Er wordt ingezet op een zorgvuldige transformatie in het landelijk gebied. Dit door ruimte te bieden aan natuur inclusieve landbouw en akkerbouw die een bijdrage leveren aan de versterking van de natuur én een vitaal en veerkrachtig buitengebied op de lange termijn.
- In de transformatie van het landelijk gebied hoort naast natuur inclusieve landbouw ook het zorgvuldig nadenken over nieuwe economische en sociaal/maatschappelijke functies. Met nieuwe verdienmodellen die minder belastend zijn voor het natuurlijk systeem blijft het buitengebied aantrekkelijk.
- Voldoende en gevarieerde woningen vormen de basis voor een levendig en toekomstbestendig dorp. Aan de westkant van het dorp wordt ruimte geboden voor een nieuwe wijk, die voldoende ruimte biedt voor de prognoses uit in de omgevingsvisie. Landbouwgrond blijft verder in principe landbouwgrond.
- Door de nieuwe wijk een eigen ontsluiting te geven wordt verdere belasting van de N310 voorkomen. Door een goede verbinding met het dorpshart ontstaat er in deze wijk ook ruimte voor een parkeerterrein en eventuele verplaatsing van de supermarkt.
- Het klimaat verandert. Hierdoor ontstaat droogte, hittestress en wateroverlast. Het is nodig om het dorp en omgeving hierop aan te passen. Bij toekomstige ontwikkelingen, bestaande buurten, straten en tuinen wordt gestuurd op meer groen, om bij te dragen aan natuur en klimaatadaptatie.
- Gemeente Ede heeft als doel om in 2050 energieneutraal te worden. Voor Otterlo betekent dit maximaal in zetten op zonnepanelen op daken, voor meer dan alleen het eigen gebruik. In de toekomst zijn er waarschijnlijk aanvullende maatregelen en initiatieven nodig om energieneutraal te worden.

Visiekaart Otterlo 2040

Dorpsgemeenschap met een hart

- Het dorpshart wordt gevormd door de dorpsstraat, school en kerk
- Voorzieningen en winkels geclusterd in de dorpsstraat
- Oversteekbaarheid N310 verbeteren
- Nieuw dorpshuis vitaal houden
- Open engten en oude linten koesteren

Otterlo als toeristische hotspot op de Veluwe

- Herkenbare look en feel
- Warm welkom (bebording bij entrees)
- De fietsroutes Koeweg en Mosselsepad aantrekkelijk maken en opruimen wat betreft bebording en parkeren in de berm
- Nieuwe centraal gelegen parkeervoorziening
- Parkeerterreinen worden het vertrekpunt voor fiets- en wandeltochten
- Dorpsstraat inrichten als een gezellige plek met veel ruimte voor fietsers en voetgangers
- Goed begeleide en herkenbare wandelroute van de bushaltes naar het dorpshart
- Fietsverbindingen tussen de vakantieparken en het dorp verbeteren
- Verkeer richting het Nationale Park De Hoge Veluwe niet meer via de Dorpsstraat

Herstellen van balans

- Bestaande recreatie aanbod niet uitbreiden maar versterken en verbeteren
- Herstellen van balans is ook de drukte versus rust, dus drukke plekken door een betere inrichting rustiger beleefbaar maken
- Herstel van het natuurlijke systeem

Slim omgaan met de ruimte die er is

- Het op een dorpse manier stapelen van functies is nodig om het beslag op de ruimte te beperken
- Bosgebied Roekel en het agrarisch buitengebied aantrekkelijker maken voor wandelen en fietsen om hiermee het natuurgebied de Zanding te ontlasten

Klaar voor de toekomst

- Herstel van landschapselementen, bomenrijen, natuurlijke randen en beeklopen
- Natuur inclusieve landbouw
- Een nieuwe wijk aan de westkant van het dorp
- Straten en tuinen klimaatbestendig en natuurinclusief inrichten
- Duurzame energie initiatieven stimuleren

4 Keuzes voor Otterlo - Thematische vertaling

4.1 Leven, wonen en voorzieningen

Keuzes voor Otterlo - Thematische vertaling

De visie uit het vorige hoofdstuk is een integrale visie, die de richting voor de komende jaren (tot 2040) omschrijft. Dat betekent veel voor afzonderlijke thema's.

Om dat inzichtelijk te maken, is de gezamenlijk opgestelde visie uitgewerkt in vijf thema's

- Leven, wonen en voorzieningen;
- Mobiliteit en energie;
- Natuurlijk kapitaal;
- Economie en recreatie
- Identiteit van Otterlo en ruimtelijke kwaliteit.

Het vormt een uitwerking per thema van de visie, om zo inzichtelijk te maken hoe de integrale visie doorwerkt op specifieke

onderwerpen en welke keuzen daar uit voort komen. Door die uitwerking laten we zien tot welke keuzes dat op een kleiner schaalniveau leidt.

Zandhagedis

4.1 Leven, wonen en voorzieningen

Legenda

-
1. Gevarieerde en natuur inclusieve woonwijken
 - Een betaalbare en passende woning voor iedereen is het uitgangspunt van alle plannen voor nieuwbouw. Dat betekent verschillende woningtypen: klein, groot, appartementen, koop en huur.
 - Groei is gericht op de eigen behoefte van het dorp, en is compact van opbouw om zo veel mogelijk groene ruimte over te laten.
 - Wie sturen op doorstroming in de lokale woningmarkt en ruimte voor een leven lang wonen.
 - Natuur en groen in de wijk zijn een integraal onderdeel van bestaande en nieuwe woongebieden.
-
2. Bouwen aan een dorpshart
 - Publieke functies zoals kerk en school houden een centrale plek in het hart van het dorp.
 - (Nieuwe) winkels, maatschappelijke en culturele voorzieningen worden geclusterd in het hart.
 - Het huidige dorpshuis wordt vervangen door een nieuwe functie.
 - De supermarkt krijgt ruimte om te groeien, op een plek verbonden aan het dorpshart.
 - Ruimte voor nieuwe zorginitiatieven: mantelzorg en nieuwe zorgconcepten voor ouderen.
 - Het aanbod van sportvoorzieningen (voetbalvelden, tennisvelden en sportzaal) zijn in orde.
-
3. Gezond leven stimuleren: groen dichtbij en toegankelijke ommetjes
 - De openbare ruimte wordt zo ingericht, dat deze voor iedereen uitnodigt tot verblijf en ontmoeting - met brede stoepen, zitgelegenheden en ruimte voor fietsers.
 - Bestaande en nieuwe routes vanuit het dorp naar het buitengebied bieden ruimte voor een korte wandeling in het groen.
-
4. Bevorderen aanbod gezond en lokaal voedsel
 - Lokaal inkopen bij de boer wordt gestimuleerd.
 - De engin rond het dorp krijgen een meer op voedselproductie gericht karakter, bijvoorbeeld grasnakkers.
 - Nieuwe vormen van natuur inclusieve landbouw als akkerbouw, voedselbossen en velden met bloemrijke akkervelden worden gestimuleerd.

Leven, wonen en voorzieningen

Gevarieerde en natuur inclusieve woonwijken

Bij de bouw van nieuwe woningen en wijken wordt gekozen voor meer variatie. Dat betekent concreet dat veel sterker ingezet wordt op woningen voor senioren en starters. Hierdoor ontstaat beweging: ouderen kunnen verhuizen naar een centraal gelegen appartement waar ze nog jaren zelfstandig kunnen wonen en er komen meer woningen voor starters op de woningmarkt. In Otterlo West komt ruimte voor een nieuwe woonwijk. De wijk wordt compact en gefaseerd opgezet, vanuit 1 integrale ontwikkelvisie (programmatisch, landschappelijk en stedenbouwkundig) voor het gehele gebied, om zo in te spelen op veranderende vragen in de toekomst. Door ruimte te bieden voor nieuwe kleinschalige zorgconcepten in de kern of in het buitengebied, kunnen ouderen lang in Otterlo blijven wonen. Natuur is een integraal onderdeel van alle ontwikkelingen. In de wijken is volop ruimte voor initiatieven vanuit de buurt: een buurtmoestuin, een bord of monument met dorpsverhalen of bankje voor ontmoeting of een goed gesprek. Op deze manier wordt gewerkt aan duurzame wijken die klaar zijn voor de toekomst.

Bouwen aan een dorpshart

Door voorzieningen te clusteren in verkeersluwe zones in en rond de Dorpsstraat en kerk, blijft er een aantrekkelijk centrum voor bewoners en bezoekers en blijft het voorzieningenniveau van het dorp in stand. De supermarkt krijgt ruimte om te groeien, op een plek verbonden aan het dorpshart. In de Dorpsstraat is plek voor aanvullende winkels, als die passen bij het dorps- en Veluwe profiel van Otterlo.

Een centrale parkeervoorziening zorgt voor meer rust voor fietsers en voetgangers in het dorpshart. De Ericaschool staat voor 2030 op de planning voor vernieuwing. Ook de locatie van het oude dorpshuis zal herontwikkeld worden. Deze ontwikkelingen dienen in samenhang bekeken te worden en dienen bij te dragen aan de bredere ontwikkeling van het dorp in lijn met de visie op het dorpshart.

Gezond leven stimuleren: groen dichtbij en toegankelijke ommetjes

Hekken zorgen ervoor, dat een deel van Otterlo is afgesloten van het bos. Aan de (zuid) westkant liggen bosgebieden als Roekel die niet zijn afgesloten. Door juist deze bosgebieden beter toegankelijk te maken, ontstaan nieuwe mogelijkheden om vanuit het dorp de natuur in te gaan. Ook in het landelijk gebied maken we wandelen beter mogelijk door de aanleg van nieuwe routes. Op die manier wordt bewegen in de natuur makkelijker gemaakt. Om de fysieke leefomgeving te verbeteren wordt gewerkt aan het terugbrengen van de hoeveelheden stikstof, fijnstof, stank en CO₂. Zowel nieuwe als bestaande activiteiten zullen daaraan bij moeten gaan dragen.

Bevorderen aanbod gezond en lokaal voedsel

De landbouw maakt een transitie door, die kansen biedt voor nieuwe vormen van landbouw. Het uitgangspunt daarbij is te kiezen voor vormen van landbouw die de natuur minder belasten en die passen bij het systeem van bodem en water. De engens rond het dorp zijn van oudsher akkerbouwgronden, die weer op deze manier gebruikt kunnen worden.

Nieuwe vormen van natuur inclusieve landbouw als akkerbouw, voedselbossen en velden met bloemrijke akkerranden worden gestimuleerd.

Door de noordelijke engens van het dorp sterker op deze manier in te richten worden doelstellingen op het gebied van landbouw, voedsel, natuur en cultuur gecombineerd. Het integreren van volkstuinen in bestaande en nieuwe wijken kan er voor zorgen dat voedsel dichterbij komt.

4.2 Mobiliteit en energie

4.2 Mobiliteit en energie

- ▲ **Legenda**
- 1. Logische routes en aantrekkelijke ontvangstlocaties**
- Verkeer zo veel mogelijk bundelen op de hoofdwegen in en om het dorp, (groot) verkeer van en naar Nationaal Park De Hoge Veluwe via N304/Hoenderloseweg.
 - Goede parkeervoorzieningen aan de randen van het dorp, bezoekers te voet of per fiets verder.
 - Behoud goede openbaar vervoersverbindingen naar de regio en Nationaal Park De Hoge Veluwe.
 - Voldoende laadpunten en bijpassende (ondergrondse) infrastructuur voor elektrische voertuigen.
- 2. Stimuleren alternatieven auto, ruimte voor fietsers en voetgangers**
- Aantrekkelijke en duidelijke fiets- (o.a. vanaf de vakantieparken) en looproutes (o.a. vanaf de bushaltes) naar en rond het dorp.
 - Meer ruimte voor voetgangers, fietsers en bijbehorende voorzieningen als bewegwijzering en fietsenstalling in en rond de Dorpsstraat (verkeersluw). Zo ontstaat meer rust en ook ruimte voor een plantsoen, bankje of fietsenstalling.
 - Hubi mobipunt/ toeristisch overstap punt. Kansen voor slimme mobiliteit als deelsauto's en scoepen overstap vanaf de auto-OV naar een (deels) fiets.
 - Parkbus, deelfietsen en andere middelen om vanaf vakantiepark naar het dorp te komen. Voldoende laadpunten en bijpassende (ondergrondse) infrastructuur voor elektrische voertuigen.
- 3. Veilig en leefbaar dorp**
- De Harskampseweg/Amhemseweg N310 blijft een doorgaande weg, maar samen met het dorp en Provincie Gelderland kijken we naar hoe het veiliger, groener en aantrekkelijker voor voetgangers en fietsers kan worden.
 - Algemeen knelpunt kruising N310-Dorpsstraat, verkeersaantrekkende voorzieningen, oversteek fietsroutes, wandelroutes en weinig ruimte integraal aanpakken.

Mobiliteit en energie

Logische routes en aantrekkelijke ontvangstlocaties

Otterlo kan zich verder ontwikkelen als aantrekkelijk dorp voor bewoners en toeristische bezoekers. Hiervoor blijft het belangrijk dat het dorp goed bereikbaar is met de auto, het openbaar vervoer en de fiets. Door het toeristische verkeer beter te sturen via logische en gewenste routes, wordt verkeershinder verminderd. Het verkeer richting Het Nationale Park De Hoge Veluwe wordt vanaf een aangepast kruispunt op de Apeldoornseweg (N304) via de Hoenderloseweg naar de entree van het park geleid. Bezoekers parkeren op een aantal centrale parkeerterreinen aan de rand van het dorp. Hierna kunnen zij te voet of met de fiets hun reis vervolgen. Hierdoor wordt de Dorpsstraat minder druk en ontstaat hier meer ruimte voor voetgangers en fietsers.

Goede loop- en fietsroutes in combinatie met veilige oversteken in het dorp zijn essentieel. Een nieuwe wandelroute vanaf de bushalte naar het dorp zorgt voor een overzichtelijke en prettige ontvangst van bezoekers die met het OV komen. Het verbeteren van de herkenbaarheid en aantrekkelijkheid van de fietsroutes vanuit het dorp naar de omgeving zorgt voor samenhang en verbinding met bezienswaardigheden in de omgeving. Zowel bewoners als bezoekers moeten hun elektrische auto kunnen opladen op de locaties waar dit gewenst is. Op basis van de 'Plankaart Ede Laadinfrastructuur' worden de komende jaren een aantal openbare laadpalen in Otterlo geplaatst.

Stimuleren alternatieven voor auto, ruimte voor fietsers en voetgangers

Door minder verkeer door de Dorpsstraat te leiden ontstaat meer ruimte voor fietsers en voetgangers. Aanvullende voorzieningen als fietsparkeerplekken, bankjes en dergelijke maken een bezoek per fiets aantrekkelijk. Een logische en goed uitgeruste fietsroute vanaf de vakantieparken langs de Zanding naar het dorp en de entree van het NP Hoge Veluwe voorkomt onnodige auto- en parkeerbewegingen. Ook kunnen bezoekers van de grote recreatieparken met een alternatief duurzaam vervoersmiddel (zoals elektrische deelfietsen) verleid worden met de fiets in plaats van met de auto naar het dorp te gaan.

Veilig en leefbaar dorp

De N310 heeft en houdt een belangrijke verkeersverbinding in de regio (voor o.a. defensieverkeer). Het uitgangspunt is het profiel en uitstraling van deze weg beter in balans te brengen met het dorps karakter van de omgeving. In gesprek met de wegbeheerder, de Provincie Gelderland, wordt ingezet op het verlagen van de snelheid en de aanleg van een of meer veilige oversteken waarbij een gedeeltelijke herinrichting tot een bewuster en veiliger verkeersgedrag leidt en waarbij fietsers en voetgangers beter gefaciliteerd worden.

Verder moet de overlast van o.a. e-scooters en steps worden aangepakt.

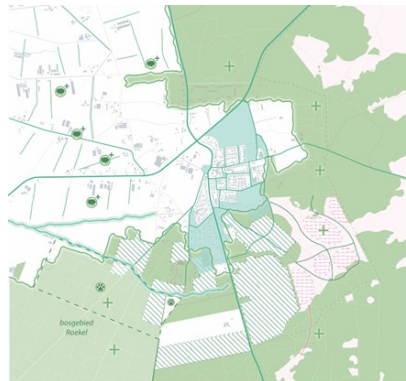
Otterlo en omgeving wordt duurzamer als belastend verkeer vermindert en vervoer schoner wordt. Om de drukte op de wegen en de onveilige situatie voor fietsers te verminderen passen bedrijven met relatief veel intensief verkeer naar elders niet goed in het centrum.

Bedrijven met incidenteel zwaar of groot verkeer passen beter langs de Provinciale weg.

4.3 Natuurlijk kapitaal

4.3 Natuurlijk kapitaal

Legenda

1. Herstel van het natuurlijk systeem van Veluwe en daarbuiten
 - Versterken Natura 2000 gebied en herstel van natuur rond Otterlo.
 - Verbeteren van de overgang en samenhang tussen landbouwgebied en natuur.
 - Herstel van natte natuur rond beken.
 - Herstel landschap door bijvoorbeeld houtwallen, bosjes en bloemrijke randen en bermen.
 - Het land gebruiken zoals past bij de omgeving: natere gebieden rond beek, akkers op de oude eningen.
 - Nieuwe vormen van voedselsteelt stimuleren, zoals voedselbossen op de overgang van bos naar het ontginninglandschap.
2. Mens en natuur met elkaar in balans brengen
 - Recreatiezone: creëren van zones met recreatie en zones waar de natuur meer rust krijgt.
Zie: <http://www.gelderland.nl/projecten/recreatiezone-op-de-veluwe>
 - Buitengebied en Roekel aantrekkelijker maken als alternatief voor de Zanding, door landschapsherstel en gevarieerde routes.
 - Het gebruik van gebieden afstemmen op het doel ervan.
 - Meer begrip voor (inwettbare) natuur door voorlichting en educatie.
 - Versterken van de natuur op de recreatieparken.
 - Honden losloophouding verbeteren.
3. Klimaat robuust maken van landschap en dorp
 - Voorkomen dat het buitengebied verder verdroogt, door grondwater en regenwater vast te houden in plaats van af te voeren. Bijvoorbeeld door oude beken te herstellen.
 - Tegengaan van hittestress door meer groen aan te leggen in het dorp.
 - Wateroverlast voorkomen, door meer groen aan te leggen in risicogebieden of door techniek.
 - Groen aanleggen dat bestand is tegen hitte en droogte, waardoor plagen verminderen.
 - Vergroenen van het dorp en toekomstige ontwikkelingen: openbare ruimte en tuinen, bijvoorbeeld via Steenbreek.
 - Natuur integreren bij bouw nieuwe wijken en woningen.
 - Stimuleren nieuwe vormen van natuur inclusieve landbouw.

Natuurlijk kapitaal

Herstel van het natuurlijk systeem, zowel op de Veluwe als daarbuiten.

De natuur rond Otterlo staat onder druk. De biodiversiteit neemt af en verschillende plant- en diersoorten sterven uit. De oorzaken hiervoor zijn onder andere te veel stikstof en intensief recreatief gebruik. Er is maatwerk nodig om de natuur te herstellen, want elk natuurgebied heeft zijn eigen specifieke eigenschappen.

De randen van de Veluwe zijn waardevol. Ze vormen nu echter een harde barrière voor diersoorten, bijvoorbeeld voor het edelhert, het symbool van de Veluwe. Natuur en landbouw moeten meer geleidelijk in elkaar overlopen en functies worden gecombineerd. Ook het landbouwgebied moet worden benut voor natuurherstel en natuurversterking, bijvoorbeeld door natuur inclusieve landbouw, voedselbossen en delen met natte natuur. Op die manier kan worden gewerkt aan herstel van het natuurlijk systeem.

De basiskwaliteit van het buitengebied wordt op orde gebracht. Dat betekent, dat de algemene kenmerken van natuur, landschap en cultuurhistorie die de landschappen in Otterlo karakteristiek maken, aanwezig zijn en blijven. Het landgebruik wordt volgend aan de omgeving: nattere gebieden rond beken, akkers op de oude engen.

Mens en natuur met elkaar in balans brengen.

Contact met en waardering voor natuur is erg belangrijk voor de gezondheid en leefbaarheid. Tegelijkertijd is zichtbaar dat de kwetsbare natuur letterlijk en figuurlijk 'onder de voet wordt gelopen'. De provincie Gelderland heeft daarom verschillende 'zones' ingesteld voor natuurgebieden (recreatiezonering). Zones waar intensievere recreatie mogelijk is, en zones waar de natuur meer rust krijgt. Hierdoor krijgt de natuur de kans om te herstellen. Ook bosgebied Roekel en het agrarisch buitengebied wordt aantrekkelijker gemaakt voor wandelen en fietsen door de aanleg van nieuwe routes. Meer recreatiemogelijkheden in het buitengebied zullen leiden tot spreiding van recreanten en uiteindelijk minder drukte op de Veluwe.

De manier waarop het buitengebied ingericht en benut is, moet meer in balans komen, zodat het voor zowel mens als natuur functioneler is. De door het Rijk en provincie ingezette lijn van landbouwtransitie biedt mogelijkheden om hierbij aan te sluiten. Samen met agrarische bedrijven die willen stoppen, wordt gekeken naar alternatieve functies die de omgeving en natuur niet belasten, zoals kleinschalige dagrecreatie. Het landschap in het buitengebied kan worden hersteld door bijvoorbeeld houtwallen, bosjes en bloemrijke randen en bermen. In gesprek met elkaar wordt gekeken naar herstel van beeklopen, landschapselementen en dergelijke om bedrijfseconomisch en natuur inclusief te kunnen werken. Ten slotte worden door natuureducatie gebruikers meer betrokken bij de natuur en meer begrip vormen voor de kwetsbaarheid ervan.

Klimaatrobuust maken van het landschap en het dorp.

Het klimaat verandert: er zijn langere periodes van warmte en droogte en regen valt vaker in grote hoeveelheden in korte tijd. Op een aantal plekken in het dorp zijn negatieve effecten van droogte, hitte en wateroverlast zichtbaar. Juist op de overgangszone van de Veluwe naar het agrarisch buitengebied, is het vasthouden van water essentieel o.a. om zo de bijzondere vegetatie te behouden. Hiertoe moet de bodem verbeterd worden, het watersysteem aan te passen en onttrekking van water te minimaliseren. Deze negatieve effecten worden tegengaan door meer groen aan te planten

en het bestaande groen beter met elkaar te verbinden. Particulieren kunnen hierover advies krijgen van Steenbreek. Hierdoor wordt water langer vastgehouden. Het groen dat wordt aangeplant, bestaat uit soorten die goed bestand zijn tegen droogte en warmte.

4.4 Economie en recreatie

4.4 Economie en recreatie

Legenda

1. Ruimte voor gebiedsgebonden ondernemerschap

- Verbeteren kwaliteit van de grootschalige verblijfsrecreatie: geen uitbreiding, maar verbetering van bestaand aanbod binnen bestaande contouren.
- Faciliteren van kleinschalig lokaal ondernemerschap en onderscheidende concepten die bijdragen aan de 'look and feel' van Otterlo en de natuur respecteren.
- Geen activiteiten met nadelige effecten voor de natuur.

2. Beleefbaar stamkapitaal

- Aansluiten bij lopende landbouwtransitie: steeds meer boeren stoppen met hun bedrijf. Kleinschalige, hoogwaardige of bijzondere (dag)recreatie kan een verdienmodel zijn om over te schakelen of bij te verdienen.
- Veluwe als stamkapitaal.
- Economische initiatieven leveren een positieve bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit, zoals natuur en landschap.
- Landbouwgrond blijft landbouwgrond, maar omvormen naar natuur inclusief, kleinschalig en waar mogelijk biologisch.
- Agrarisch gebied aan westzijde aantrekkelijk maken voor recreatie (als overloop voor N2000).

3. Kwalitatieve bezoekersbeleving

- Goede ontvangst bezoekers, vanaf Ede en vanaf Arnhem. Bijvoorbeeld een fietsentelling, voldoende parkeerplaatsen en fietsclub/ deelfietsen.
- Goede bewegwijzering, voldoende groen van goede kwaliteit, openbare ruimte is schoon, heel en veilig.
- Van en naar het dorp en Het Nationale Park De Hoge Veluwe lopen hoogwaardige routes met aantrekkelijke functies.
- Routes langs bezienswaardigheden in en rond het dorp en langs foreca/ winkels. Inclusief goede start- en rustpunten.
- Aanzicht van het dorp per auto, hoe presenteert Otterlo zich vanaf de invalswegen.
- Qua profiel aansluiten bij gevarieerde doelgroepen bewoners en bezoekers: dagelijkse bezoekers en gebruikers, bezoekers die op zoek zijn naar hoogwaardig toeristische en culturele voorzieningen.
- Aantrekkelijk en vitaal voorzieningsaanbod (geen laagstand, veelzijdig/ divers aanbod detailhandel en foreca).
- Routes voor wandelen, fietsen en duurzaam vervoer tussen vakantieparken en dorpskern (bezoekers stimuleren de auto te laten staan).

Economie en recreatie

Ruimte voor gebiedsgebonden ondernemerschap

Belangrijkste opgave is de balans weer terugbrengen tussen bezoekers, bewoners en natuur. Dit kan worden gerealiseerd door te zorgen dat de recreatiedruk niet verder toeneemt. Met name de grote vakantieparken rondom Otterlo leggen het hele jaar een grote druk op het dorp, zo is de beleving. Daarom wordt ervoor gekozen geen grootschalige uitbreidingen meer toe te staan van de vakantieparken.

Nieuwe initiatieven voor grote recreatieparken worden in principe dan ook niet gehonoreerd. Voor de locaties waar juridische bestemmingsplanruimte zit voor uitbreiding, zal gestuurd worden op kwaliteit en het bijdragen van het initiatief aan de leefomgeving middels de 5 pijlers van de omgevingsvisie. Bestaande bestemmingsplanruimte wordt in principe gebruikt om een park of terrein in te vullen of door te ontwikkelen. Er wordt gekozen voor kwaliteit in plaats van kwantiteit, voor innovatie, duurzaamheid en vitale verblijfsrecreatie. Samen met de ondernemers wordt hier vorm en inhoud aan gegeven. Ruim-

telijk uitgangspunt bij de recreatieparken is dat deze alleen binnen de eigen footprint van het terrein kunnen her ontwikkelen, zolang deze bijdraagt aan de vitaliteit van het recreatiebedrijf. Het groene casco van het park vormt hierbij het vertrekpunt. Het groene casco bestaat uit de structuren op het park zelf. De afscherpende groene randen naar buiten toe zijn ook onderdeel van dat casco. Elke ontwikkeling moet bijdragen aan versterking daarvan.

Het uitgangspunt is het toeristisch-recreatieve aanbod gevarieerd, vitaal en toekomstbestendig te houden. Wil het dorp voorbereid zijn op de toekomst, dan zijn thema's als duurzaamheid, beleving en authenticiteit steeds relevanter.

Hier past ook bij om nieuwe doelgroepen aan te trekken, die meer waardering en respect hebben voor de natuur, cultuur, het klimaat en de leefomgeving. Daarom is het belangrijk dat er ruimte blijft voor kleinschalige en onderscheidende ontwikkelingen en concepten, die passen bij Otterlo en geen nadelige effecten op de natuur hebben. De landbouwtransitie zal op termijn zorgen voor boerenbedrijven die doorontwikkelen naar een meer duurzaam en minder belastend bedrijf en bedrijven die stoppen. De stoppers kunnen gebruik maken van bestaande regelingen om nieuwe vormen van bedrijvigheid te ontwikkelen. Hierbij wordt gestuurd op een sterke vermindering van de belasting van de infrastructuur en het natuurlijk systeem en behoud van een groen en landelijk buitengebied. In kwetsbare, open gebieden wordt terughoudend omgegaan met grote nieuwe bedrijfsfuncties bij stoppende bedrijven. Aan de noord- en westkant van Otterlo zijn, mits goed ingepast, bij transformatie iets grotere bedrijfsgebouwen denkbaar, in overeenstemming met het regionale functiewisselingsbeleid.

Beleefbaar stamkapitaal

Zowel voor inwoners als voor bezoekers wordt de gezelligheid en aantrekkelijkheid van Otterlo verder uitgebouwd, een dorp waar men graag woont en verblijft. Het wordt nog meer tot een logisch, aantrekkelijk, veilig en sfeervol startpunt voor een bezoek aan de (Hoge) Veluwe gemaakt.

Landbouw

Het beheersniveau in het hele dorp is, zoals overal basis. In het dorpscentrum, rond de wandelroute vanaf de rotonde en de oversteek N310 gaat het beheersniveau omhoog.

Landbouw blijft een belangrijke drager, zowel ruimtelijk als economisch. Voor stoppende agrarische bedrijven wordt gekeken of de vrijkomende ruimte plek kan bieden aan bestaande functies zonder groei-ruimte uit Otterlo. Door toekomstgerichte agrarische bedrijven ruimte te geven voor bij Otterlo passende nevenactiviteiten blijven ze een van de dragers van de economie en een van de belangrijkste beheerders van het buitengebied. Otterlo ligt op de Veluwe, een aantrekkelijk maar kwetsbaar bosgebied. De natuur aan de oostkant van het dorp is echter beperkt toegankelijk en op veel plekken omheind.

Om de druk op de natuur en bossen die wel toegankelijk zijn te verlagen, zetten we in op het aantrekkelijker maken van het agrarische gebied aan de westkant van Otterlo. Hiermee worden bewoners en bezoekers gestimuleerd ook of vaker dat gebied in te trekken. Er is daar ruimte voor vitalisering, meer (kleinschalig) aanbod voor dagrecreatie en een aantrekkelijker uitstraling van het landschap (meer afwisseling). Robuuste investeringen in het landschap als onderdeel van het versterken van de natuur dragen ook bij aan het aantrekkelijker maken voor recreanten. Om de druk van natuurgebied De Zanding te verminderen worden verbindingen naar minder kwetsbare gebieden als de Roekel verbeterd zodat die een volwaardig alternatief gaan vormen.

Kwalitatieve bezoekersbelevens

De grote aantallen bezoekers en de toekomstige groei van toerisme in Nederland zorgen voor een grote uitdaging, zo ook in Otterlo; het legt een zeer hoge druk op de leefbaarheid, doorstroming van het verkeer en veiligheid in het dorp. Het belangrijkste instrument om deze groei te beteugelen is het inzetten op kwalitatief toerisme. Dit betekent dat Otterlo zich moet profileren bij, zich aantrekkelijk maken voor en inspelen op bezoekers die passen bij de belangrijkste toeristische waarden van het gebied. Deze waarden zijn cultuur en natuur. De nalatenschap van de Kröller Müllers maakt dit gebied uniek voor bezoekers die op zoek zijn naar een combinatie tussen natuur en cultuur. De uitstraling en de kwaliteit van het Nationale Park Hoge Veluwe en het Kröller Müller Museum dienen dan ook zichtbaar en voelbaar te zijn in het dorp.

Otterlo richt zich in de toekomst op gasten die oog hebben voor de natuur en deze met respect behandelen en het liefst schoner achter laten dan dat ze deze hebben aangetroffen.

Vergelijkbaar met de schone natuur in de Oostenrijkse bergen. De bezoeker die hier op vakantie komt, is niet op zoek naar een bierfiets of een dancefeest of alleen een goedkope camping/vakantiehuisje. Dit type

gast maakt namelijk geen tot weinig gebruik van de voorzieningen in het dorp en bezoekt al zeker niet het Nationale Park, Kröller Müller Museum of het Nederlands Tegelmuseum. Kwalitatief betekent in dit geval dus passend bij / aansluiten op. Het zegt niets over het prijsniveau of bestedingsmogelijkheden van de toerist, maar wel over zijn interesse en intrinsieke motivatie naar Otterlo te komen.

Het dorp is tijdens de afgelopen decennia onvoldoende mee gegroeid en ingericht op de grote bezoekersstromen. Dit wordt voortaan op een goede toekomstbestendige, duurzame én bij Otterlo passende manier geregeld. Bijvoorbeeld in de aangeboden infrastructuur, in de toeristische accommodaties, in de horeca, retail, etc. Wanneer dit in balans is met elkaar, is er sprake van kwalitatief toerisme. Op dat moment wordt het gebied veel minder interessant voor andere bezoekers.

Opgave is om bezoekers die het dorp aandoen per auto, OV, paard of fiets, een gastvrij warm welkom te geven, met een positieve beleving. Dat betekent dat er wordt gezorgd voor een aantrekkelijk aanzicht van het dorp vanuit verschillende aanrijdingen, zoals de aansluiting bij de rotonde of de Koeweg en het Mosselsepad. Daarnaast dragen de ondernemers door een goed functionerende stichting of vereniging gezamenlijk bij aan de organisatie van het dorp of bij de natuur passende evenementen, opruimacties, collectief vervoer naar evenementen buiten het dorp (bijvoorbeeld in Ede) en dergelijke. Zowel de gemeente als de verenigde ondernemers werken zo samen aan de gedeelde verantwoordelijkheid om het dorp georganiseerd, levendig en in balans te houden.

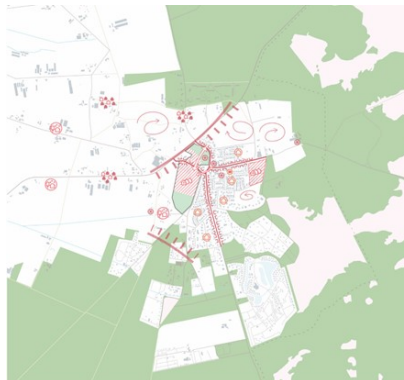
Er is een heldere informatievoorziening nodig om te laten zien waar de OV-haltes, parkeerplaatsen, fietsenstallingen en deelvervoer zijn. De routenetwerken zijn aantrekkelijk en afgestemd op de wensen van de gebruikers en de startpunten zijn goed vindbaar. Een hoge kwaliteit van de inrichting van de routes, de Dorpsstraat en de bezienswaardigheden dragen bij aan een kwalitatieve bezoekersbeleving.

Door in te zetten op duurzame mobiliteit en voorrang te geven aan wandelaars en fietsers wordt gestimuleerd de auto te laten staan. In samenwerking met de parken worden verblijfsrecreanten gestimuleerd de fiets te pakken. In Otterlo is er een veelzijdig aanbod van verblijfsrecreatie, horeca, winkels en dag attracties, van goede kwaliteit. Het dorp is veilig en schoon.

4.5 Identiteit van Otterlo en ruimtelijke kwaliteit

4.5 Identiteit van Otterlo en ruimtelijke kwaliteit

Legenda

1. Versterken van het karakter van het dorp

- Beter zichtbaar maken van historische structuren: oude lint (provinciale weg vanuit Arnhem) en Dorpsstraat.
- Accentueren bijzondere elementen: kerk, school, waterzuivering en monumentale gebouwen in dorp en buitengebied.
- Engen vormen een belangrijk onderdeel van de entree. Daarom houden we ze open en krijgen ze een natuurlijke en groene uitstraling en waar mogelijk een cultuur- en natuurinclusieve invulling.
- Ontvangsten via de fiets aantrekkelijker maken, zoals Koeweg en Mosselsepad.
- Aanzicht van het dorp per auto, hoe presenteert Otterlo zich vanaf de invalswegen.

2. Inbreiding en herstructurering om duurzaam en compact dorp te maken

- De oude gymzaal, het oude dorps huis en verouderde woningen op een grote kavels bieden ruimte voor nieuwe woningen.
- Kansen om voorzieningen dichterbij elkaar te krijgen door mogelijk verplaatsen van functies.
- Op dorpse wijze stapelen van functies om de beperkte ruimte goed te gebruiken.

3. Uitbreiding voor Ede 2040: 200-300 woningen voor eigen behoefte

- Het bestemmingsplan voor woningbouw op Weversteeg (max. 83 woningen).
- In de structuurvisie voor Otterlo is aan de westkant ruimte gereserveerd voor een toekomstige nieuwe woonwijk.
- Verschillende instrumenten om aan toekomstige woningbehoefte te voorzien: inbreiding in het dorp, versterken buurtschappen, wonen op boereerf en uitbreidingen. We zien ruimte voor transformatie binnen het dorp. Hier kunnen we ongeveer 20 wooneenheden bouwen, passend bij de woningbehoefte van Otterlo. De woningen combineren we zoveel mogelijk met andere functies, om de ruimte optimaal te gebruiken.
- In de omliggende buurtschappen kunnen we binnen de bebouwde kom ruimte creëren voor nieuwe woningen.
- Op drie erven kunnen we 'erfdeelen' doen: transformatie boereerf naar compact dorp met schuurwoningen en zorg, in totaal ca 40 woningen.
- Mosselsepad en locatie 'van Drie': capaciteit ca 8 ha, ca 100-150 woningen in 'compact dorpse sfeer'. 20-25 woningen per ha passend bij de woningbehoefte van Otterlo (senioren en jongeren).
- Open/groen gebied nieuwbouw met compacte bebouwing.
- Ontsluiting woningbouwlocatie/verbeteren oversteek N310.

Identiteit van Otterlo en ruimtelijke kwaliteit

Versterken van het karakter van het dorp

Het karakter van Otterlo wordt gevormd door een aantal elementen in het landschap en de gebouwen. Door dit karakter te versterken, blijft het dorp ook in de toekomst een unieke plek in Ede.

De Dorpsstraat, in combinatie met de omgeving van de school en de kerk, vormen het hart van het dorp. Hier is ruimte voor terrassen, winkels en culturele voorzieningen. Met een goed ingerichte route voor langzaam verkeer, wordt het dorps hart verbonden met de entree van NP Hoge Veluwe. Karakteristieke gebouwen, landschappen en structuren als lanen en zandwegen worden waar mogelijk gekoesterd. Door deze cultuurhistorische waarden te behouden en te versterken of juist te gebruiken als inspiratiebron voor vernieuwing blijft Otterlo zijn eigenheid behouden.

De noordelijke eng langs de Pothovenlaan en Harskamperweg vormen, samen met het bosgebied, een karakteristieke rand rond het dorp. Deze engen blijven open en worden beter benut, bijvoorbeeld door een graanakker met akkerrand en wandelroute. Dit draagt bij aan de herkenbaarheid van het dorp, een aantrekkelijke entree en de biodiversiteit.

De Arnhemseweg en de Dorpsstraat/ Houtkampweg vormen de historische linten met vaak bijzondere bebouwing. Nieuwbouw sluit aan bij de historische en dorpse kwaliteiten van het Otterlo.

Inbreiding en herstructurering om duurzaam en compact dorp te maken

Waar ruimte is voor transformatie in bebouwing wordt deze benut. De plek van de oude sporthal biedt ruimte voor nieuwe woningen. Voor het dorps huis en de school wordt gekeken naar slimme toevoegingen als cursusruimte en seniorenappartementen. Een kleine brink tussen school en Dorpsstraat vormt een ontmoetingsplek en een plek voor dorpse evenementen als bijvoorbeeld een kleine weekmarkt.

Het vormt een schakelstuk tussen de actieve Dorpsstraat en de rustige woonbuurt. Bij een verplaatsing van de supermarkt of vernieuwing van een winkelpand kan ook hier een toevoeging van woningen plaatsvinden. De ruimte die ontstaat door stoppende boeren in het buitengebied, wordt gebruikt om

nieuwe functies een plek te geven. Dat gebeurt zo'n manier dat de 'look and feel' van het buitengebied in stand blijft. Bijvoorbeeld met nieuwe woonconcepten op agrarische erven, kleinschalige zorg, niet-agrarische bedrijven of kleinschalige en passende recreatieve activiteiten op groene boerenerven. Dit draagt bij aan een toekomstbestendig buitengebied.

Uitbreiding voor Otterlo: voldoende woningen voor iedereen

In de structuurvisie voor Otterlo is aan de westkant ruimte gereserveerd voor een toekomstige nieuwe woonwijk. Deze nieuwe wijk krijgt een nieuwe ontsluitingsweg om zo de drukte rond de N310 en de Dorpsstraat te vermijden.

De wijk krijgt verschillende soorten woningen, geschikt voor ouderen en jongeren en in verschillende prijsklassen. Het wordt een flexibele en geleidelijk uitbreidbare nieuwbouwwijk, opgezet vanuit 1 integrale ontwikkelvisie (programmatisch, landschappelijk en stedenbouwkundig) voor het gehele gebied, waarmee Otterlo tot 2040 vooruit kan. De wijk wordt een volwaardig onderdeel van Otterlo, met een parkeervoorziening voor het dorp en eventueel een nieuwe supermarkt en een verbinding met het dorpshart. Door de bebouwing te concentreren, wordt gezorgd voor een minimaal effect op de omringende natuur. Naar het zuiden wordt een goed en flexibel in te richten overgangsgebied naar het bos gemaakt. In dit overgangsgebied is ruimte voor (sport)voorzieningen, volkstuinen of andere groene invullingen. De nieuwe wijk wordt dorps en compact, om zo ruimte te houden voor natuur, landschap, een dorpsparkje of volkstuin.

5 Uitwerking deelgebieden

5.1 Gastvrij Otterlo

In dit hoofdstuk passen we de visie op Otterlo toe op vier verschillende deelgebieden in en rond Otterlo. Tijdens het gebiedsproces hebben werkgroepen besproken hoe de uitgangspunten uit de visie moeten worden toegepast op het deelgebied. Dit is per deelgebied vertaald naar losse punten en verbeeld in vlekkenplannen' (schetsen) voor de korte (0-2 jaar), middenlange (2-5 jaar) en lange (> 5 jaar) termijn.

Eén werkgroep had geen betrekking op een specifiek deelgebied, maar op de (recreatie) ondernemingen in heel Otterlo. Dat was de werkgroep 'Gastvrij Otterlo'.

In deze werkgroep dachten (recreatie) ondernemers samen met de gemeente na over het gastvrij maken en houden van het dorp, haar omgeving en de eigen terreinen.

Dit heeft geresulteerd in een blijvend ondernemersplatform: Gastvrij Otterlo.

De werkgroep Gastvrij Otterlo had een afwijkend karakter ten opzichte van de andere werkgroepen, maar uiteindelijk hetzelfde doel, namelijk Otterlo mooier en beter beleefbaar maken.

In deze werkgroep zaten hoofdzakelijk recreatieondernemers. Het economische deel van Otterlo heeft een focus op recreatie.

Evenement in Otterlo

Daarom is er veel winst te behalen uit een goede onderlinge samenwerking tussen de ondernemers, maar ook met de inwoners en de gemeente. Op basis van de visie op het dorp zoals verwoord in dit gebiedsprogramma, heeft de werkgroep invulling gegeven aan een gastvrij, aantrekkelijk en veilig Otterlo. In een aantal sessies hebben ondernemers verkend wat 'gastvrij Otterlo' voor hen betekent.

De wens is dat Otterlo een sterker profiel heeft: 'Kunst & cultuur in de natuur'. Dit thema wordt de komende periode verder aangescherpt en ingevuld. Een positieve natuurbeleving, duurzame bedrijven en een

breed cultureel aanbod staan voorop. De ondernemers willen hun gasten meer wijzen op respect voor de natuur, het autogebruik ontmoedigen en inzetten op meer spreiding van bezoekers over de seizoenen. De recreatiesector gaat voor kwalitatief toerisme voor de juiste doelgroepen.

Het resultaat van de werkgroep is dat er een ondernemersplatform is opgericht met heldere gezamenlijke doelen. Deze zijn het versterken van de gezamenlijke slagkracht, elkaar beter leren kennen en de lokale ontwikkelingen te volgen en erover te adviseren. Daarnaast gaan de ondernemers samen activiteiten en evenementen organiseren. Ook wil het platform gesprekspartner zijn voor o.a. de gemeente en wordt de samenwerking gezocht met agrarische en ambachtelijke ondernemers, natuurbelangenclubs en inwoners. Er is een voorzitter gekozen en er is een structureel overleg gepland. Het platform maakt een concreet uitvoeringsprogramma. De gemeente faciliteert de eerste aanzet. Het doel is dat de partijen dit verder doorontwikkelen en gezamenlijk aan de belangen en doelen blijven werken.

5.2 Uitwerking entreegebieden en agrarisch buitengebied

De entree en het landelijke gebied vormt zowel voor bewoners als bezoekers een belangrijk onderdeel van het dorp. Tegelijkertijd laat met name de entree nu te wensen over. Ook in het buitengebied zijn verbeteringen door te voeren. Samen met elkaar is bekeken wat er voor de korte, middellang en lange termijn zou moeten gebeuren om de entrees te verbeteren. Deze zijn puntsgewijs benoemd.

1. Bestaande routes voor wandelaars verbeteren en optimaliseren

- verbeteren van routes
- startpunten op centrale plek, in het dorp of bij parkeervoorziening
- vindbaarheid route, startpunten en opstappunten vergroten
- attractieve puntlocaties (schaapskooi, RWZI) aan routes uitlichten

2. Doorsteken en ommetjes toevoegen om wandelnetwerk uit te breiden

- netwerk waar mogelijk uitbreiden en verfijnen
- doorsteek over de Eng om een ommetje te maken en route Kastanjebos naar dorp te maken
- aanzetten van accenten in en rond het dorp (Canada monument, voedselbos, struikelstenen etc)
- beter toegankelijk maken westelijke deel buitengebied
- hekken minder dominant laten zijn

3. Herkenbare en verzorgde entrees

- herkenbare en 'Otterlose' entrees vanaf de N304
- zuidelijke entree vanuit het bos in stand houden (overgang van bos naar dorp)
- goede en opgeruimde entree voor fietsers vanuit het bos en Ede Stad
- bomen en bermen dragen bij aan verzorgde beeld

4. Look en feel passend bij de stijl van Veluwe en Otterlo

- eenduidige bebording voor goede ontvangst en begeleiding
- Pure Veluwe, uitwerken en door laten klinken in het dorp
- kwaliteit omhoog: samenhang binnen openbare ruimte meubilair

5. Herkenbare, veilige en aantrekkelijke wandelroute van rotonde naar dorp

- herkenbare oversteek bij rotonde
- vergroenen van het park en beter organiseren van functies
- Otterlo West groene en dorpse uitstraling

6. Herstel en doorontwikkeling van landschap

- beleid en functies: aansluiten bij regelgeving vanuit Rijk, Provincie Gelderland en gemeentelijke programma's
- werken aan een natuurinclusief, gevarieerd en cultuurhistorisch buitengebied
- functiewisselingen dragen bij aan het uitbouwen van landschappelijke kwaliteiten

7. Optimaliseren en verbeteren van openbaar parkeren aan de randen

- parkeren aan de randen beter organiseren en vindbaar maken
- Dorpsstraat en toekomst parkeerterrein Otterlo West een goede plek geven

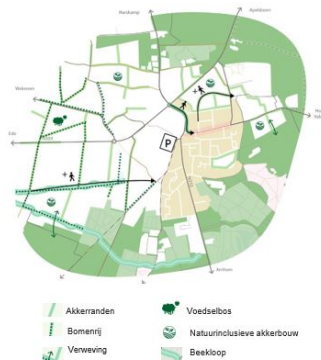
- vrijkomende ruimte buitengebied gebruiken voor extensivering van dorp en natuur (verplaatsen van functies)

Vlekkenplan korte termijn, 0-2 jaar

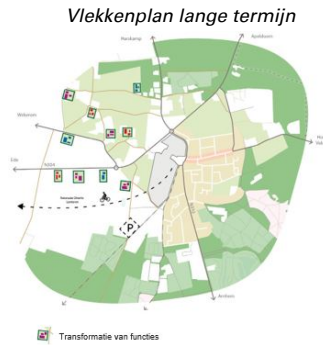

- Waar zich kansen voordoen deze pakken (natuurwetgeving, transformatie, subsidies).
- Vindbaarheid en bebording parkeerterreinen verbeteren.
- Bestaande wandelroutes borgen en verbeteren (toevoegen bezienswaardigheden in en rond het dorp)
- Startpunten verplaatsen naar centrale plek.
- Verbeteren bewegwijzering wandelroutes in en rond het dorp.
- Entreegebieden opruimen: losse elementen weghalen, ongewenst gedrag (parkeren) voorkomen.
- Entree Dorpsstraat verbeteren, aanzicht, uitstraling
- Erven en recreatieterreinen in het buitengebied vergroenen.
- Gebied rond bushalte aanpakken: nieuwe OV fietsenstalling, afval en dergelijke.

Vlekkenplan middellange termijn, 2-5 jaar

- Herinrichting route vanaf bushalte/rotonde via Tinq locatie naar Dorpsstraat.
- Verbeteren fietsparkeren voor bus, OV fiets en P+R.
- Uitbreiding routenetwerk: shortcuts en nieuwe routes in het buitengebied.
- Herstel landschapsstructuur door bijdragen vanuit rijk en functiewisselingen, aansluiten bij herkenbare cultuurlandschappen.
- Herstel beekstructuren door nationale programma's, in samenwerking met Waterschap.
- Verbetering uitstraling en ecologische functionaliteit buitengebied door aanpak bermen, boomstructuren en dergelijke.
- Parkeren Otterlo West duurzaam borgen
- Zoektocht naar ruimte buitengebied voor events, tentoonstellingen en ander bij het buitengebied passend gebruik.

- Onderzoek naar aanvullend parkeerterrein in buitengebied, op basis van vraag en routes.
- Verdere transformatie van functies: minder belastende activiteiten en nieuwe lokale, recreatieve bedrijven (verblijf, verhuur, team-events etc) in buitengebied om druk op dorp en natuur te ontlasten.
- Nieuwe doorgaande recreatieve fietsroute van Otterlo naar Lunteren en verder.

5.3 Uitwerking N310

De provinciale weg snijdt midden door het dorp. De weg dient meerdere belangen, die soms met elkaar conflicteren. De werkgroep heeft een eerste richting gegeven aan de vanuit het dorp wenselijke oplossingen. Ook heeft de werkgroep aangegeven welke problemen met welke prioriteit aangepakt moeten worden. Voor de Provincie Gelderland heeft een volledige herinrichting van weg op dit moment geen hoge prioriteit en zijn hier ook geen financiële middelen voor beschikbaar. De Gemeente gaat op basis van de resultaten van de werkgroep in gesprek met de provincie om op basis van de vlekkenplannen te komen tot een koers voor uitvoering.

1. Oversteekbaarheid vergroten

- Oversteek bij entree en rotonde verhelderen
- Oversteek Dorpsstraat/Waldhoorn veilig en aantrekkelijk maken
- Oversteek Eureka-dorp geschikt maken voor een veilige oversteek
- Oversteek buiten de bebouwde kom tussen de parken, om beide zijden van het bos te verbinden

2. Snelheid er uit halen

- 80/60 buiten de bebouwde kom
- van 50 naar 30 in de bebouwde kom
- Snelheid eruit bij passeren grens bebouwde kom
- Handhaven van toegestane snelheid

3. Meer aandacht voor fiets en voetganger

- Fietsen binnenbocht bij rotonde verbeteren
- Gevaarlijke punten aanpakken
- Toegankelijke langzaamverkeersverbindingen
- Voorzieningen op orde

4. Drukker worden van N310 voorkomen

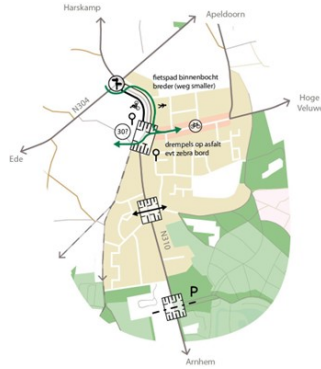
- Verkeer Otterlo West afwenden voor kruising met dorpsstraat
- Alternatieven voor de fiets om fietsen te stimuleren en autoverkeer te verminderen
- Ook meer mogelijkheden voor wandelaars langs de Provinciale weg
- Verlagen snelheid van 80 naar 60 kan er mogelijk voor zorgen dat de doorgaande route minder aantrekkelijk wordt (sneller via de A30 A12)

5. Uitstraling verbeteren, dorpse schaal herstellen

- Informatievoorziening op orde zonder ophoping
- N310 als historisch lint versterken
- Contrast tussen dorp en bos vergroten
- Vernieuwe meubilair in stijl van dorp in plaats van snelweg

* Bij herinrichting van de N310 is het van belang dat rekening wordt gehouden met de functie die de weg heeft als belangrijke (en enige) vluchtroute voor Otterlo/ vakantieparken én als toevoer route voor hulpdiensten.

Vlekkenplan korte termijn, 0-2 jaar

- Hoge snelheid er uit, buiten bebouwde kom bij Wije Wereld een drempelmarkering (60 of 80).
- Op komgrens bij middeneiland veiligheid verhogen door drempelmarkering, bebording of iets anders.
- In het dorp drempelmarkering bij oversteek middenzone en oversteek Waldhoorn/Dorpsstraat, incl bebording en te onderzoeken of voor dorpshartregime van 30km/u kan gelden.
- Verbeteren oversteekbaarheid: opruimen van losse elementen, aanvullende bebording.
- Tussen rotonde en Dorpsstraat fietspad binnenbocht verbreden, markeringen aanpassen.
- Parkeren Vijverlaan beter benutten.

Vlekkenplan middel lange termijn, 2-5 jaar

- Omvorming N310 Dorpsstraat/Waldhoorn naar entreegebied met kwalitatieve groene uitstraling.
- groot en veilig verkeersplateau: 30 km/u, fietsers op rijbaan, in klinkers en goede markeringen om veiligheid te borgen.
- Verbeteren bebording en uitstraling fietsroute vanaf Wije Wereld, Zanding en P Vijverlaan oostflank om alternatieve en aantrekkelijke route-alternatief te maken.
- Vervangen verlichting rondom entreezone door lichtmast met dorpsse schaal.

Vlekkenplan lange termijn

- Aanpassing van totale profiel N310, binnen bebouwde kom te onderzoeken fietsers op de rijbaan in combinatie met 30km/u om zo ruimte te maken voor bredere trottoirs.
- Gewenst gedrag uitlokken: te onderzoeken of asfalt vervangen kan worden door klinkers bij einde levensduur.
- Aanpassing in deel buiten bebouwde kom, snelheid omlaag om overlast te verminderen en veiligheid te vergroten.
- Bushaltes in en buiten het dorp een goede en veilige halteplaats geven.

5.4 Uitwerking Dorpsstraat en omgeving

De Dorpsstraat vormt het hart van het dorp. Alleen zo ziet het er niet overal uit. In de visie voor de Dorpsstraat wordt het gebied rond de Waldhoorn doorontwikkeld tot een groene brink, de Dorpsstraat zelf een compact winkelgebied met rond de school en Kerklaan een dorpsplein, op termijn geschikt voor dorpsactiviteiten.

1. Herkenbare groene as van dorpshart naar park

- Dorpsstraat als groene ruggengraat, verbinding tussen natuur en Park
- Veilige, toegankelijke en aantrekkelijke route
- Gevarieerde punten van interesse langs de route van dorp naar park
- Samen optrekken en het verbinden van krachten door een gedeeld verhaal

2. Groen erf en dorpsplein met school als centrale plekken voor het dorp

- Groene landelijke kop aan de N310
- Compacte en levendige Dorpsstraat
- Op termijn centrale dorpsbrink voor markt, evenementen en ontmoeting
- Samen optrekken, verbinden van krachten
- De vernieuwing van de school en herontwikkeling oude dorps huis in samenhang bekijken. Dit dient bij te dragen aan de bredere ontwikkeling van het dorp in lijn met de visie op het dorps hart.

3. Uitstraling en look en feel verbeteren

- Beeldkwaliteit openbare ruimte en gebouwen op orde brengen voor het hele centrumgebied inclusief route naar het park en naar de bushalte bij de rotonde

4. Weghalen doorgaand en groot verkeer

- Omleiden van doorgaand verkeer, weg van de Dorpsstraat
- N304/Hoenderloseweg kruising aanpassen als veilig alternatief
- Ontwikkelplan maken met daarin een perspectief op ontwikkeling, beeldkwaliteit openbare en private ruimte en verkeersstructuur wordt vastgesteld als kader, en waar relevant als nieuw onderdeel 'Centrumgebied Otterlo' bij de 'beleidsregel welstand'.

5. Ruimte maken voor fiets- en voetgangers

- Een goed te bewandelen Dorpsstraat
- Op termijn een doorsteek en netwerk
- Faciliteiten als bankjes, groenelementen en kunst langs route opwaarderen

6. Betere verdeling van verkeersfuncties: eenrichtingsverkeer

- Minder en beter gestuurd verkeer, mogelijk eenrichtingsverkeer om ruimte te maken voor fietsen, wandelen en verblijf

7. Parkeren clusteren

- Minder ad hoc parkeren in de dorpsstraat
- Clusteren parkeren Kerklaan, school en omgeving om meer ruimte te krijgen

Vlekkenplan korte termijn, 0-2 jaar

- Beter begeleiden van verkeer: groot verkeer buitenom.
- Ontwikkelen van groene kop, verbeteren plantsoen westzijde N310, vergroenen erf Waldhoorn, verbeteren trottoir aansluitingen N310.
- Verbeteren entree Dorpsstraat door versmalling kruising N310/Dorpsstraat en groen/terras (30km/u).
- Parkeren anders organiseren: losse parkeerplaatsen zuidzijde Dorpsstraat weghalen, Kerklaan blauwe zone maken om voldoende ruimte te houden. Blauwe zone terugbrengen naar 1 u.
- Drempel oostzijde grens winkelgebied, snelheidsremmend.
- Ontstane ruimte invullen voor verblijf: groen, zitbank, fietsenstalling of iets anders.
- Samenwerking Otterlo - Kröller-Müller verkennen;
- Verbinden van verhalen uit het dorp: welke verhalen worden er verteld, en hoe zijn ze verankerd aan Otterlo en haar omgeving.
- Rondom school verkennen hoe vergroenen en verbeteren kan zonder risico's voor lange termijn ontwikkelingen.

Vlekkenplan middel lange termijn, 2-5 jaar

- Herinrichting van Dorpsstraat, anders oplossen van parkeren.
- Te onderzoeken of eenrichtingsverkeer (inrijden vanaf N310) in combinatie met herindelingsparkeren leidt tot meer ruimte voor voetgangers, fietsers en verblijf.
- Aanpakken N310 door vernieuwd plateau met lage snelheid en goede oversteekvoorziening.
- Uitbouwen van de dorpsbrink: omvormen Kerklaan naar pleintje voor dorpsactiviteiten, gecombineerd met schoolprogramma.
- Herontwikkeling dorps huis, te onderzoeken of uitplaatsing delen school hier kan in combinatie met appartementen, waardoor westvleugel school publieke invulling kan krijgen.
- Vergroenen ruimte rond de school en kerk

- Bij uitplaatsing supermarkt naar Otterlo West: herontwikkeling rond supermarktllocatie/Waldhoorn, doorsteek voor langzaamverkeer over erf en inzetten op publieke en aantrekkelijke plintfuncties.
- Verbetering ruimtelijke kwaliteit Dorpsstraat.
- Vergroenen schoolplein, anders oplossen parkeren, uitbouwen kwaliteiten dorpsbrink.
- Herontwikkeling westelijke vleugel basisschool

5.5 Uitwerking Roekel en omgeving De Zanding

Het Roekelse Bos vormt straks voor Otterlo een belangrijk uitloopgebied. Aan de zuidwestkant van Otterlo is het bos straks goed toegankelijk voor bewoners en bezoekers en wordt de natuurkwaliteit verbeterd. Daardoor kan de Zanding rustiger worden. Het is gemeentelijk bos, zonder veel hekken. Ook hiervoor is door een werkgroep nagedacht over wat er op de korte, middellange en lange termijn moet gebeuren om het gebied geschikt te maken voor het gewenste gebruik door mens en dier.

1. Roekelse bos: aantrekkelijk voor mens en natuur

- Voldoende lichttoetreding door bijvoorbeeld het plaatselijk creëren van open corridors.(ook ten behoeve van natuurbrandpreventie en beheersing).
- Variatie in type bomen en struiken, en in de hoogte van begroeiing.(ook ten behoeve van natuurbrandpreventie en beheersing).
- Behoud van het 'rustige karakter' door minder (beheer)paden in het bos.
- Wanneer mogelijk en wenselijk, toevoegen van elementen als water(poelen)en hoogteverschillen.
- Overgang Roekelse bos naar agrarisch gebied verbeteren met landschappelijke elementen.
- Herstel beekstructuren door nationale programma's, in samenwerking met het Waterschap.

2. Optimaliseren van parkeren & herkenbare en verzorgde dorpsentrees

- Parkeervoorziening Roekelse bos: voldoende capaciteit, goed vindbaar voor optimaal gebruik van Roekelse bos als alternatief recreatief gebied (buiten Natura 2000).
- Parkeerterrein Vijverlaan duidelijk als openbare gemeentelijke parkeerplaats.
- Parkeren op eigen terrein oplossen bij ondernemingen en niet langs de zandwegen parkeren.
- Aantrekkelijke en veilige (hulpdiensten) dorpsentrees voor langzaam verkeer zoals Mosselsepad, Koeweg en Weversteeg.
- Snelheid omlaag zandwegen, met name op het Mosselsepad en de Koeweg.
- Karweg afsluiten voor gemotoriseerd verkeer, niet parkeren langs de Weversteeg.

3. Roekelse bos: hondenlosloopgebied

- Huidige locatie van het gebied is in principe goed. Eventueel hondenloslooproute in de toekomst uitbreiden door het aangrenzende agrarisch gebied.
- Goed bereikbaar voor fietsers, voetgangers en een goede parkeerplek, niet te ver van het gebied en niet in kwetsbare natuur gelegen.
- Goede informatievoorziening over aanwezigheid en gebruik van hondenlosloopgebied.

4. Herkenbare goed toegankelijke en comfortabele aanfietsroutes van parken naar het dorp

- Autogebruik gasten vakantieparken leidt tot drukte op de weg en veel geparkeerde auto's in het dorp.
- Stimuleren van fietsgebruik door de fietsroutes aantrekkelijker & duidelijker te maken (bewegwijzering, evt. verlagen snelheid autoverkeer, verbeteren oversteekpunten).
- De fiets voor gasten van vakantieparken beschikbaar maken.
- Ruimte in het dorpshart voor het stallen van de fietsen.

5. Recreatieve routes verbeteren en toevoegen

- Goed bewegwijzerde routes zijn belangrijk voor kwalitatief recreatief gebruik van het Roekelse bos.
- De bestaande routes Roekelse bos en Zanding in kaart brengen en waar nodig aanpassen en duidelijk bewegwijzeren. Ook rekening houdend met verbeteren natuur.
- MTB route door het Roekelse bos i.p.v. De Zanding
- Betrekken van Koeweg en Mosselsepad in wandelroute naar Roekelse bos kan ook recreatief gebruik vergroten.
- Routes aantrekkelijker door elementen zoals bankjes met mooi uitzicht of een leuke verrassing, bij voorkeur gebiedseigen elementen.
- Nader te bepalen routes aantrekkelijk (verzorgd) en goed toegankelijk voor mindervaliden en ouderen.

Vlekkenplan korte termijn, 0-2 jaar

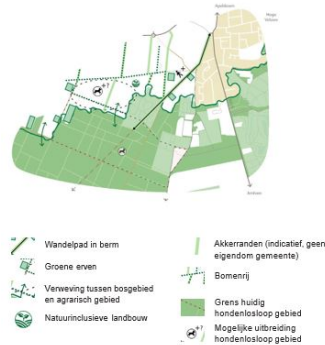
- Vindbaarheid en bebording parkeerterreinen verbeteren.
- Onderzoeken gebruik huidige gemeentelijke parkeerplaats Vijverlaan.
- Aanbrengen uniforme bebording (welkomstborden) bij entrees.
- Aantrekkelijkheid entrees verbeterd op gebied van losse elementen, bebording.
- Aanleggen MTB route Roekelse bos.
- Verbeteren recreatief wandelnetwerk (aanpassen op plekken en bewegwijzering op orde brengen).
- Huidige bewegwijzerde routes worden door routebureau overgenomen en waar nodig geoptimaliseerd of verplaatst.
- Vergroten aaneengeslotenheid Roekelse bos door minder beheerpaden. Let op! Variatie open/ge-sloten.
- Inventarisatie mogelijkheden locaties parkeerplaats hondenlosloopgebied binnen zoekgebied.
- Gedragscampagne t.b.v. gebruik bos en routes.
- Onmogelijk maken met gemotoriseerd verkeer Paasvuurveld op te rijden (einde Karweg, kruising Brandsingel).
- Toevoegen startlocaties wandelnetwerk bij ca. drie locaties in Otterlo.
- Inventarisaties opstarten voor plannen in middellange termijn.

Vlekkenplan middel lange termijn, 2-5 jaar

- Aanleggen parkeerplaats Roekelse bos en hondenlosloopgebied incl. informatieborden.
- Uitzoeken mogelijkheden: Aanpassing Mosselsepad/ Koeweg m.b.t. snelheidsremming/-verlaging.
- Aanleggen nieuwe wandelroute met 'verrassingseffecten'.
- Roekelse bos diverser qua beplanting, open-gesloten delen en daarmee aantrekkelijker voor recreatief gebruik.
- Aanbrengen bewegwijzering en eventueel aanpassen waar nodig van zandwegen om deze voor fietsers toegankelijk te maken (route parken naar dorp en Nationaal Park De Hoge Veluwe).
- Herstel beekstructuren door nationale programma's, in samenwerking met Waterschap.
- Inventarisaties opstarten voor plannen in lange termijn.

Vlekkenplan lange termijn

- Aanleg wandelpaden in berm (zand)wegen ten behoeve van mooiere wandelroutes en ontmoedigen parkeren in berm, route naar p-plaatsen, mensen begeleiden van dorp naar Roekelse bos.
- Overgang Roekelse bos naar agrarisch gebied verbeteren met landschappelijke elementen.
- Evt. uitbreiden hondenlosloopgebied route Roekelse bos naar agrarisch gebied.
- Toevoegen fietsknooppunten voltooid om fietsnetwerk diverser te maken (langs Weversteeg, Koeweg, Mosselsepad).

6 Uitvoeringsagenda

6.1 Uitvoeringsagenda

De uitvoeringsagenda van het gebiedsprogramma (Hoofdstuk 1 tot en met 5) wordt apart opgesteld. Hierin worden de voorgestelde maatregelen in tijd en geld uitgezet.

Er is een verdeling te maken tussen maatregelen die op de korte termijn, middellange of lange termijn opgepakt kunnen worden. Sommige maatregelen zijn relatief makkelijk uit te voeren omdat er financiële dekking is en weinig afhankelijkheid van derde partijen. Andere zijn door gebrek daaraan juist lastiger te realiseren.

De gemeente ziet de urgentie om werk te maken van de provinciale weg, N310, voor Otterlo. De gemeente is dan ook in overleg met de provincie met als doel hier beweging in te krijgen. Een aantal maatregelen willen we al op korte termijn invulling aan geven. Hier is al financiering voor gevonden.

Zo wordt er gewerkt aan nieuwe 'welkomstborden' bij de entrees, wordt het wandelroutenetwerk herzien, het realiseren van grotere stukken bos in het Roekelse bos ter

verbetering van het leefgebied van dieren, in het dorpshart ook kleine maatregelen waaronder het voetgangersvriendelijker maken en parkeren beter reguleren. Ook is er overleg met het Tinq tankstation over het verbeteren van de entree vanaf de N310 naar het dorpshart.

Ook ondernemen we actie op het gebied van onderzoek naar mogelijkheden voor een nieuwe invulling van het oude dorpshuis in combinatie met de functie van de school. We onderzoeken de kansen voor het vergroenen van het dorpshart.

In het participatieve traject is per werkgroep/ deelgebied een eindproduct (boekje) opgeleverd. De kern hiervan is in Hoofdstuk 5 weergegeven. De volledige boekjes kunnen dienen als input voor de concrete uitvoering van de maatregelen in de uitvoeringsagenda.

Bijlage I Overzicht Informatieobjecten

Gebiedsprogramma Otterlo /join/id/regdata/gm0228/2024/ed06a154a9724b23ae9b3320fbe89913/nld@2025-06-16;08313838